

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT ION CREANGĂ
CATEDRA LIMBĂ ȘI COMUNICARE

SVETLANA DERMENJI

METODOLOGIA CERCETĂRII PEDAGOGICE

COMPETENȚE SPECIFICE

REPERE ALE SUPORTULUI TEMATIC

ANEXE

Chișinău, 2020

Scopul autoarei este de a prezenta rezumativ reperele conceptuale și informațiile din anexele practice, puse în discuție la curs, pentru a facilita parcurgerea disciplinei *Metodologia cercetării pedagogice* .

Lucrarea este alcătuită în concordanță cu planul de studii pentru programele: *Didactica limbii române ca limbă nematernă/străină; Educație lingvistică și comunicare interculturală*, ale Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă.

MODULUL I

CERCETAREA PEDAGOGICĂ.

IMPORTANTĂ. CARACTERISTICI. FUNCȚII. (2 ore curs)

La finele acestui modul, masteranzii vor fi capabili:

- să elucideze conceptul de *cercetare pedagogică*;
- să determine importanța cercetării pedagogice;
- să argumenteze caracteristici relevante ale cercetării pedagogice;
- să descrie funcțiile cercetării pedagogice.

1. CE ESTE CERCETAREA PEDAGOGICĂ

Cercetarea pedagogică reprezintă un proces critic, dinamic și continuu de cunoaștere, în care formulăm întrebări sistematice în legătură cu componentele și variabilele fenomenului educațional și în care încercăm să răspundem la aceste întrebări.

2. IMPORTANȚA CERCETĂRII PEDAGOGICE

Importanța cercetărilor pedagogice este majoră atât pentru planul teoretic al educației: radiografierea, cunoașterea, interpretarea, înțelegerea etc. fenomenelor educaționale, cât și pentru cel practic-operational - investigarea, orientarea, optimizarea, inovarea, reformarea, prospectarea etc. practicilor educative.

3. CARACTERISTICI RELEVANTE ALE CERCETĂRII PEDAGOGICE

- *de natură inductivă* - când presupune acumulare de date experimentale și teoretico-metodologice, în vederea fundamentării științifice a demersurilor acționale și teoretice care îmbogățesc și orientează teoria și practica educației (cercetare practicativă/ empirică) sau de natură deductivă - când se realizează analize logice și/ sau istorice ale unor paradigme, teorii, legități, enunțuri, se stabilesc corelații între concepte, teorii, principii etc., stabilindu-se consecințe (cercetare teoretico-fundamentală);
- are caracter ameliorativ, nu doar constatativ, descriptiv și explicativ, întrucât conduce la optimizări, la perfecționări și, uneori, la inovări și apoi reformări ale modului de concepere și derulare a proceselor educaționale la macro și micro nivel;
- are caracter prospectiv – vizează realizarea educației și modelarea personalității în perspectiva cerințelor dezvoltării sociale, a exigențelor societății;
- are caracter complex, poate pune în evidență și alte aspecte referitoare la fenomenul educațional sau corelate cu acesta, decât cele propuse pentru investigație, care au stat la baza formulării ipotezei centrale întrucât fenomenele educaționale sunt complexe, dinamice, desfășurate în flux continuu și ireversibile, neunivoce (ele nu pot fi "oprite" pentru a fi analizate și nici nu pot fi reproduse de mai multe ori, în condiții perfect identice cu cele inițiale, eventual pot fi înregistrate și vizionate);

- poate avea caracter interdisciplinar, pluridisciplinar sau transdisciplinar, presupunând adeseori demersuri științifice și cadre teoretico-explicative de natură interdisciplinară, pluridisciplinară sau transdisciplinară;
- poate avea aspecte sau nuanțe/ note specifice din punctul de vedere al etapelor și demersurilor de desfășurare, precum și al instrumentarului și metodelor de cercetare
- poate necesita (funcție de tipul său, tema cercetată, obiectivele cercetării etc.) o perioadă lungă, îndelungată de timp;
- poate fi realizată nu doar de cercetători științifici, ci și de cadre didactice de la toate nivelele învățământului și de studenții viitori profesori.

4. FUNCȚIILE CERCETĂRII PEDAGOGICE

- *constatativă;*
- *descriptiv-analitică;*
- *explicativă, praxiologică;*
- *predictive;*
- *sistematizatoare;*
- *referențial-informațională;*
- *ameliorativă/ optimizatoare;*
- *evaluative;*
- *euristică.*

MODULUL II

PREVEDERILE GHIDULUI DE ELABORARE ȘI SUSȚINERE A TEZEI DE MASTERAT (UPS *Ion Creangă*) (2 ore curs)

I. CADRU GENERAL

Ghidul pentru elaborarea și susținerea tezelor de mașter, posibil de accesat pe site-ul UPSC, este elaborat în conformitate cu:

- Legea învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995; Codul Educației al Republicii Moldova (proiect), 2014; modificat LP315 din 30.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 76, în vigoare;

- Regulamentul cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul II, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1455 din 24 decembrie 2007;

- Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, nr. 142 din 07 iulie 2005;

- Planul-cadru pentru studii superioare, aprobat prin ordinul ME, nr. 455 din 03 iunie 2011;

- Ghidul de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul METS al RM, nr. 140 din 25 februarie 2006;

- Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul MET al RM, nr. 84 din 15 februarie 2008;

- Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul ME al RM nr. 726 din 20 septembrie 2010;

- Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior la UPS „Ion Creangă” din mun. Chișinău în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat la ședința Senatului UPS „Ion Creangă”, pr.-verbal nr. 5 din 26 ianuarie 2012;

- Regulamentul UPS „Ion Creangă” cu privire la organizarea studiilor superioare de masterat, ciclul III, aprobat la ședința Senatului UPS „Ion Creangă”, pr.-verbal nr. din 28 mai 2009;

- Regulamentul UPS „Ion Creangă” cu privire la teza de mașter, aprobat la ședința Senatului UPS „Ion Creangă”, pr.-verbal nr. 4 din 27 noiembrie 2008;

Ghidul privind elaborarea și susținerea tezelor/proiectelor de mașter, elaborat în cadrul Proiectului 1444544 Tempus 2008-FR-JPHES „Dezvoltarea de parteneriate cu întreprinderile din Republica Moldova”. CEP UTM, 2010.

Ghidul respectiv este adresat masteranzilor, conducătorilor științifici și membrilor comisiilor pentru susținerea tezei de mașter. Scopul de bază al ghidului constă în stabilirea regulilor generale privind elaborarea și susținerea tezelor de mașter în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (în continuare UPSC).

Teza de master este o lucrare originală de cercetare, fundamentată științifică, ce conține rezultate ale cercetării teoretice și/ sau experimentale dintr-un anumit domeniu de studiu/cercetare, elaborată de către masterand cu îndrumarea conducătorului științific. Teza de master se susține în fața Comisiei pentru susținerea tezei de master, fiind cuantificată cu 30 credite (ECTS) în programele de masterat - 90/120 credite. Aceasta poate constitui o continuare a tezei de licență și, ulterior - o fundamentare pentru cercetarea profundă în cadrul studiilor de doctorat, unde se va demonstra soluționarea problemei științifice abordate. Deosebirile majore dintre lucrările elaborate la finele studiilor fiecărui ciclu de instruire vor reieși din diferențele de abordare a problemei, profunzimea și impactul cercetării - competențe pe care trebuie să le dețină absolventul [51, p. 3-4].

II. PREVEDERILE TEZEI DE MASTER CONFORM GHIDULUI

Conform ghidului elaborat în cadrul UPSC, teza de master este o lucrare științifică ce:

- conține o sinteză ale aspectelor teoretice de bază abordate și o expunere a propriei opinii, formulată după o analiză aprofundată;
- prevede aplicarea unui șir extins de metode de analiză cantitativă și calitativă ale rezultatelor cercetării;
- include faza experimentului de formare, care prevede elaborarea și descrierea unui Program de intervenție/formare, etc. sau Model pedagogic;
- reflectă contribuția și aportul autorului în realizarea unor sarcini concrete [52, p. 4].

In cadrul studiilor de masterat vor fi formate următoarele competențe:

1. Profesionale:

- cunoașterea, înțelegerea a unei arii de specializare și în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice specifice programului;
- utilizarea limbajului specific în diverse medii profesionale;
- explicarea și interpretarea unor situații noi, în contexte mai largi asociate domeniului de formare;
- rezolvarea de probleme teoretice și practice noi prin aplicarea adecvată a metodologiilor;
- selectarea criteriilor și a metodelor de evaluare, pentru a formula judecăți de valoare, concluzii și recomandări.

2. Transversale:

- realizarea unor sarcini profesionale complexe în condiții de autonomie și independență profesională;
- asumarea de roluri/ funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții;
- efectuarea autocontrolului asupra procesului de dezvoltare personală și profesională asupra diagnozei nevoilor de formare, asupra analizei reflexive a propriei activități profesionale [53, p. 5].

Scopul realizării tezei de mașter constă în cercetarea și analiza pluridisciplinară a unei probleme, rezultatele căreia vor putea fi utilizate în domenii de activitate caracteristice specializării [ibidem, p. 6].

Obiectivele de bază ale procesului elaborării tezei de mașter sunt

- determinarea și formularea corectă a problemei abordate în teză;
- determinarea locului și nivelului de cercetare a problemei abordate în teză, reieșind din dezvoltare actuală a domeniului de specializare;
- analiza literaturii de specialitate, privind problema tezei;
- argumentarea metodologiei experimentale selectate/elaborate pentru aplicare în vederea soluționării problemei abordate și a soluțiilor și deciziilor elaborate;
- desemnarea instrumentarului adecvat investigării problemei abordate;
- sistematizarea, consolidarea și extinderea competențelor formate în cadrul studiilor pentru soluționarea problemelor profesionale;
- dezvoltarea abilităților de studiu individual/independent;
- prezentarea rezultatelor obținute, a soluțiilor elaborate și contribuției proprii în rezolvarea problemei abordate.

Elaborarea tezei de mașter, conform planului de învățământ, este precedată de un stagiu de practică, care are drept scop consolidarea cunoștințelor teoretice obținute pe parcursul studiilor superioare de masterat, formarea abilităților de organizare/ producere în domeniul de specializare și colectarea de informații necesare pentru elaborarea tezei de mașter.

III. TIPURI DE TEZE DE MASTERAT

La UPSC se realizează două tipuri de programe de formare la ciclul II, Mașter:

- I - de cercetare;
- II - de profesionalizare.

În primul caz - *masterat de cercetare*, lucrarea elaborată se orientează spre studierea aspectelor științifice ale domeniului de formare și vizează dezvoltarea competențelor de cercetare științifică ale masterandului.

În al doilea caz - *masterat de profesionalizare*, are loc orientarea spre aspectele practice ale unui domeniu, cu aprofundarea într-o anumită specializare ale acestuia, vizându-se, în mod special, **competențele aplicative**. În ambele cazuri, Programele pot avea caracter de complementaritate, în scopul aprofundării interdisciplinare într-un anumit domeniu [51, p. 6].

MODULUL III

PROIECTAREA CERCETĂRII PEDAGOGICE (6 ore curs)

La finele acestui modul, masteranzii vor fi capabili:

- să-și aleagă corect și conștient tema tezei de masterat;
- să descrie pașii de proiectare a unei cercetări pedagogice;
- să stabilească obiectivele, ipoteza, problema cercetării;
- să realizeze un scurt design al cercetării;
- să conștientizeze aplicarea în practică a proiectului cercetării pedagogice;
- să înțeleagă cum se pot interpreta și valida datele experimentale obținute;
- să conștientizeze rolul valorificării rezultatelor cercetării;
- să conștientizeze importanța aplicării regulilor de stilistică și să valorifice etica cercetării pedagogice.

I. ALEGEREA ȘI APROBAREA TEMEI TEZEI DE MAȘTER

Alegerea și aprobarea temei tezei de mașter și a conducătorului științific.

Tematica tezelor de mașter acoperă în mod integral aria domeniului general de studiu, vizează domenii interdisciplinare cu grad avansat de noutate, conține probleme de cercetare la nivel instituțional, național și internațional. Tematica tezelor de mașter nu trebuie să se refere sau să se regăsească în aria de investigație a științelor și/sau disciplinelor care nu aparțin domeniului de studiu. Formularea temei tezelor de mașter trebuie să fie concisă, clară, fără acronime (neconsacrate) și să conțină o problemă concretă. Se admit precizări/ completări, care pot fi făcute în continuarea temei.

Motivația științifico-practică în alegerea temei poate fi focalizată pe:

- noutatea temei studiate;
- importanța temei studiate pentru domeniul științific și/sau aria practică;
- existența unor contradicții dintre abordările teoretice și practice existente, a unor explicații insuficiente sau lipsei unor soluții practice aferente ariei de cercetare.

Motivația personală poate fi focalizată pe:

- cercetările anterioare, efectuate în același domeniu sau domenii conexe;
- experiențele profesionale și/sau personale care au determinat autorul să-și formuleze o serie de întrebări, să caute soluții practice etc.;
- experiențele de studiu inedite: lectura unei lucrări de specialitate, identificarea unei probleme cu implicații personale etc. [51, p. 7].

II. PAȘI DE PROIECTARE A CERCETĂRII PEDAGOGICE

1. Delimitarea temei/ problemei de cercetat

1.1. sesizarea/ identificarea unei teme/ probleme relevante și stabilirea domeniului în care se încadrează

- 1.1.1. formularea actualității temei de cercetare
- 1.1.2. formularea obiectului și scopului cercetării
- 1.2. formularea operațională a problemei de cercetat
- 1.3. informarea și documentarea asupra problemei de cercetat.

2. Realizarea design-ului cercetării

- 2.1. stabilirea obiectivelor cercetării
- 2.2. formularea ipotezelor cercetării
  - 2.2.2. determinarea metodologiei cercetării
- 2.3. elaborarea unui proiect al cercetării - unitar și coerent.

3. Organizarea și desfășurarea cercetării pedagogice – presupune aplicarea în practică a proiectului cercetării, respectiv realizarea de demersuri în scopul verificării ipotezei, precum și înregistrarea/ colectarea de date și rezultate.

4. Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor obținute

5. Elaborarea concluziilor finale ale cercetării

6. Valorificarea cercetării

III. REPERE CONCEPTUALE ÎN REALIZAREA CERCETĂRII PEDAGOGICE

Stabilirea obiectivelor cercetării (se prefigurează răspunzând la întrebări precum: *De ce se realizează cercetarea? Ce își propune?*) – presupune formularea operațională de obiective ce pot fi atinse, subordonate finalității generale ale cercetării.

Formularea ipotezei cercetării – operație prin care se delimitează o idee provizorie, o presupunere vis-a-vis de modul de soluționare a problemei, și reprezintă principalul instrument într-o cercetare. În CP se distinge ipoteza de bază (generală) și ipoteza secundară (particulară) formulată pe parcurs.

Problema investigației este formulată într-o frază, care reflectă corespondența dintre studiul efectuat și necesitatea soluționării teoretice și practice a unei situații specifice, prin investigarea unui anumit aspect și stabilire a unor soluții.

Obiectul cercetării se referă la aspectul teoretico-practic, selectat pentru un studiu mai detaliat, care constituie un fenomen sau un proces, o categorie sau un concept etc.

Scopul cercetării reflectă elucidarea anumitor particularități ale obiectului investigației, elaborarea unui program de activitate sau cercetare.

Obiectivele investigației se împart în *teoretice* și *practice* și presupun un plan sumar al efectuării investigației în scopul explicării problemei alese pentru cercetare – studiul aspectelor teoretice, precizarea prin analiză conceptuală și practică a unor noțiuni, elucidarea unor particularități, identificarea factorilor, construirea modelelor, elaborarea aparatului de cercetare, evidențierea unor rezultate specifice etc.

Metodele cercetării se împart în *teoretice* – studiu al surselor bibliografice, analize, sinteze, clasificări; *practice* – experimentale, alese în conformitate cu obiectivele; *statistice* – în scopul analizei cantitativ-calitative.

Baza experimentală a cercetării constituie indicarea și descrierea eșantionului supus cercetării, în conformitate cu toate criteriile care urmează a fi supuse probării experimentale. Este specificată doar în tezele cu caracter de cercetare experimentală.

Organizarea (planificarea în timp) și desfășurarea cercetării – aplicarea în practică a etapelor prevăzute în proiectul de cercetare, în vederea verificării ipotezei de bază. Presupune introducerea unor modificări (variabile independente) în vederea studierii efectelor și rezultatelor pe care le produc (reprezintă variabilele dependente).

Cercetarea derulează urmărindu-se și înregistrându-se date semnificative care privesc: *variabilele, condițiile de desfășurare și metodică activității, metodele de evaluare inițială (pretestare), continuu (posttestare) și la distanță (retestare), dificultăți, rezultatele comportamentelor și opiniile subiecților.*

Analiza, prelucrarea și interpretarea datelor – care sunt supuse unei prelucrări sumare (analizare, grupare, clasificare, date tabelare, calcule de procentaje, diagrame, grafice, indici statistici) și unei analize de profunzime – care presupune corelarea variabilelor, asocieri, adică o interpretare matematico-statistică (cantitativă) și de conținut (calitativă). Tehnologia informației oferă diverse softuri de interpretare și analiză matematico-statistică, mult mai relevante și complexe decât vechile tehnici statistice (tradiționale). Rezultatele astfel obținute vor fi interpretate în scopul identificării unor explicații și soluții de optimizare a activității educaționale.

Elaborarea concluziilor cercetării. Este etapa de stabilire a concluziilor grație analizei, prelucrării și interpretării datelor, prin raportare permanentă la ipoteza și obiectivele cercetării. Masterandul poate sistematiza în această etapă observațiile sale de pe parcursul derulării investigației, toate acestea într-o manieră originală, critică, prin completări, restructurări, propuneri și sugestii personale. Concluziile pot fi exprimate descriptiv, explicativ sau predictiv, formulându-se, astfel, și eventuale direcții de cercetare ulterioară.

Valorificarea cercetării – întreaga activitate de cercetare, plecând de la demersurile proiectării, desfășurării și finalizării investigațiilor, se popularizează prin: *redactarea raportului de cercetare, protocoale, comunicări științifice, articole, lucrări metodice, teze de doctorat, etc.* și care trebuie să cuprindă în forma lor descriptivă următoarele elemente: *enunțul problemei, ipotezele, metodică cercetării, interpretarea rezultatelor și concluzii* [51, p. 11-17].

Nota Bene! Masteranzii valorifică cercetarea prin redactarea lucrării de masterat și prezentarea studiului (video-proiecție) în format PowerPoint. Prezentarea PowerPoint nu trebuie să depășească 15-20 de slide-uri, modul de elaborare fiind concis și corect structurat.

Planul lucrării de cercetare:

Principalele elemente avute în vedere în structurarea unei lucrări științifice se referă la:

- ▶ **Introducere** (actualitatea și importanța temei, motivele alegerii ei, istoricul temei, delimitările în cadrul domeniului, conturarea viitoarelor contribuții), 3-4 pagini.
- ▶ **Cuprins** – pe capitole (definirea termenilor și conceptelor cu care se operează; asigurarea corespondenței dintre tema, ipoteza și denumirile capitolelor), 60-70 de pagini
  - ✓ Fundamentarea teoretică a temei
  - ✓ Organizarea cercetării
  - ✓ Metode și instrumente de cercetare
  - ✓ Analiza și interpretarea datelor cercetării.
- ▶ **Concluzii**, 2-3 pagini
- ▶ **Anexe** (unde este cazul).
- ▶ **Bibliografie**.

Ghidul de elaborare a tezelor de masterat (UPSC) punctează următoarele:

Structurarea tezei de master se referă la redarea compartimentelor generale ale investigației științifice:

1. **Pagina de titlu** va conține: • sigla UPSC; • denumirea ministerului de resort și a instituției de învățământ (Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău); • denumirea facultății și a catedrei de specialitate; • denumirea programului de studii; • numele și prenumele masterandului; • denumirea (tema, titlul) tezei de mașter; • mențiunea „Teză de mașter”; • date despre conducătorul științific (nume, prenume, grad științific și titlu științifico-didactic); • locul (Chișinău) și anul elaborării tezei de mașter [Anexa 6].

2. **Declarația privind asumarea răspunderii**. Deoarece teza de mașter trebuie să reflecte integral munca autorului, masterandul va semna în original *Declarația privind asumarea răspunderii* [Anexa 7], din care rezultă că teza îi aparține și sunt respectate drepturile de autor.

3. **Lista abrevierilor** (opțional, 1 pagină). Acronimele utilizate în text sunt listate în ordine alfabetică, alături de semnificația inițialelor și traducerea în limba română (dacă este cazul). De exemplu: LT - Liceul Teoretic; EM - Educația muzicală; CC - Centrul comunitar; CDA - Copii cu dizabilități auditive; CE - Cultura emoțională.

4. **Lista figurilor și tabelor** (opțional, 1 pagină). Figurile (imagini, grafice) și/sau tabellele prezentate în teza de mașter, care nu vor depăși 30% din volumul părții de bază, pot fi ilustrate imediat după cuprins, sub forma unor liste (separat pentru figuri și tabelle) care conțin numele fiecărui element și numărul paginii la care se află acesta [51, p. 11-17].

5. **Cuprinsul** (1-2 pagini). În cuprins sunt menționate toate capitolele și paragrafele tezei de master, indicându-se paginile la care acestea pot fi găsite. Cuprinsul se întocmește cu aplicarea opțiunilor Microsoft Word-ului (Insert, References, Index and Tables).

6. **Introducere/Preliminarii** (3-4 pagini) nu se numerotează ca un capitol separat și include:

- argumentarea actualității temei de cercetate;
- descrierea relevanței temei de cercetare pentru domeniul în care se susține masteratul și argumentarea din punct de vedere științific;
- motivarea alegerii;
- relația cu domeniul de specialitate și recunoașterea necesității de cercetare a temei din punct de vedere național, indicându-se direcțiile neexplorate sau care solicită investigații suplimentare și reconsiderări;
- definiția problemei este formulată într-o frază, care reflectă unele aspecte neclare, discutabile, având anumite ipoteze și cere rezolvare prin calcule sau prin raționamente;
- scopul și obiectivele cercetării - se elaborează în funcție de problema cercetării;
- inovația cercetării/valoarea teoretică și practică - menționarea elementelor noi într-un sistem, într-o practică, într-o activitate etc. cu scop de îmbunătățire, perfecționare sau raționalizare;
- metode și tehnici de cercetare, de prelucrare a rezultatelor, aplicate în funcție de domeniul și orientare a studiilor de masterat (de cercetare, profesionalizare);
- descrierea subiecților (lot, eșantion, cazuri) în funcție de domeniul de cercetare și orientare a studiilor de masterat;
- prezentarea structurii și volumului lucrării - indicarea compartimentelor, numărului de anexe și tabele, incluse în lucrare [51, p. 11-17].

NOTA BENE!

- Se recomandă ca în *Introducere* să nu fie utilizate abrevieri, sau acestea să fie plasate imediat după cuvânt sau grupul de cuvinte, între paranteze, atunci când se utilizează pentru prima dată.
- Având în vedere natura pregătirii pedagogice a absolvenților, teza de master poate include și formularea ipotezei/ipotezelor pentru a demonstra abilitatea acestora de a surprinde și prevedea calitativ sau cantitativ proiectarea unor secvențe educaționale sau a unor programe de intervenție cu caracter educațional. Obiectivele și ipotezele trebuie să derive logic din analiza critică a literaturii de specialitate, respectiv să fie integrate în elemente de noutate teoretică și/sau metodologică reliefate de aceasta.

7. **Conținutul de bază al tezei** - este expus în 2-3 capitole (teoretic, analitic, formativ), fiecare având câte 2-3 subcapitole și o secțiune de concluzii care să sintetizeze informațiile și/sau rezultatele prezentate în cadrul aceluiași capitol. Fundamentarea teoretică trebuie să demonstreze faptul că autorul cunoaște în profunzime teoriile existente în domeniul studiat, că este conștient de cele mai noi contribuții în domeniu și că acestea reprezintă punctul de start în organizarea, desfășurarea și semnificarea propriilor contribuții.

8. **Demersurile aplicative** incluse în partea practică a lucrării, trebuie să fie argumentate prin fundamentarea teoretică și analiza critică a literaturii de specialitate.

Demersul experimental al lucrării include:

- design-ul cercetării (experimental, nonexperimental etc.);
- scopul și obiectivele cercetării;
- ipoteza/ ipotezele cercetării (opțional): modelul ipotetic al investigației, se formulează în fraze testabile empiric, reflectă relații dintre cauză și efect, reflectă cunoașterea problemei la nivel teoretic și raportul cu propriile observații. Ipoteza se formulează în tezele care au scopul realizării unei testări empirice a problemei de cercetare;
- locul, perioada și etapele cercetării;
- descrierea eșantionului;
- descrierea instrumentelor și procedurii de aplicare a acestora. Este necesar de a indica statutul instrumentelor de investigație utilizate (originale, preluate, traduse și adaptate, validate pe eșantion autohton etc.);
- metodele de analiză a datelor obținute (exemplu: cantitative, calitative, mixte), precum și instrumentele aferente trebuie să corespundă designului, obiectivelor și ipotezelor cercetării.

Elementele componente ale demersului experimental vor fi descrise explicit și detaliat, respectând etapele și acțiunile proiectate. Experimentul va respecta realizarea obiectivelor cercetării proiectate pentru **etapa constatare**. La această etapă se vor descrie rezultatele obținute după aplicarea instrumentelor de cercetare (preluate de la autori sau elaborate pentru necesitățile particulare) și se vor interpreta în concluzii, sintetizându-se un sistem de probleme identificate [51, p. 11-17].

Pentru etapa experimentului de formare se va elabora și descrie detaliat doar: *Programul de intervenție/ de formare... sau Modelul pedagogic ... etc.* (exemplu: *Modelul pedagogic de formare a competenței asertive ale cadrelor didactice*).

Implementarea și validarea experimentală a programului de formare se va realiza în funcție de condiția individuală a masterandului la decizia conducătorului științific. Rezultatele experimentale trebuie prezentate și interpretate astfel încât să permită formularea concluziilor cu

referire la validitatea sau invaliditatea ipotezei. Totodată, se evidențiază în ce măsură datele obținute se potrivesc cu datele stipulate în literatura de specialitate și se specifică aspectele inovative ale cercetării.

Cercetarea experimentală în cadrul studiilor de masterat se va finaliza cu un sistem de concluzii la fiecare capitol și concluzii generale. Rezultatele experimentului vor include și anumite sugestii metodologice.

9. **Concluziile generale și recomandările practice (2-3 pagini)** vor reflecta succint, argumentat și clar rezultatele cercetării cu privire la aspectele teoretice analizate și modalitățile de realizare a obiectivelor/sarcinilor expuse în *Introducere*. Această parte a lucrării trebuie să reflecte opinia personală a masterandului privind rezultatele obținute în lucrare, să indice implicațiile practice ale demersului de cercetare, limite și constrângeri, precum și sugestii privind direcții viitoare de cercetare aferente problematicii abordate [51, p. 11-17].

Nota bene! Concluziile nu se notează ca un capitol aparte.

10. **Bibliografia** (cca 40-50 titluri) indică volumul și calitatea documentării teoretice a masterandului. În lista bibliografică vor fi inserate doar lucrările consultate, indiferent de natura lor primară. Nu se permite indicarea titlurilor care nu au fost consultate. De asemenea, toate sursele citate în textul lucrării trebuie să se regăsească în lista bibliografiei. Bibliografia se întocmește în conformitate cu *Standardele Naționale cu privire la biblioteconomie, informare și documentare*. Se va utiliza un singur stil de citare bibliografică, cel al APA. Bibliografia poate include și alte titluri decât cele la care se face referire în textul lucrării, dar toate sursele menționate pe parcursul lucrării trebuie să fie cuprinse în lista bibliografică. Referințele bibliografice reflectă o documentare exhaustivă; asigură ghidarea spre surse care pot oferi informații și date științifice suplimentare celor prezentate în lucrare; asigură protecție împotriva învinuirilor de copiat sau plagiat.

- Manualele, monografiile etc. se includ în ordinea alfabetică a numelui autorului, indicându-se numele autorului, denumirea lucrării, locul editării, editura, anul editurii și numărul de pagini.
- Articolele din ediții periodice se includ, la fel în ordinea alfabetică a numelui autorului, indicându-se: numele autorului, denumirea lucrării, denumirea ediției periodice, anul și numărul apariției, numărul paginii.
- În cazul referințelor bibliografice de pe Internet, se indică adresa de Internet completă cu precizare între paranteze a datei accesării adresei [51, p. 11-17].

Nota bene!

- Bibliografia nu se notează ca și capitol.
- Anexele conțin materiale care pot completa ideile din teza de mașter (figuri, grafice, tabele, etc.). Anexele nu se includ în volumul lucrării, sunt expuse în ordinea în care

sunt făcute referințe în textul de bază. La fiecare Anexă se indică titlu și sursa de unde a fost preluat documentul respectiv. La secțiunea anexe pot fi incluse:

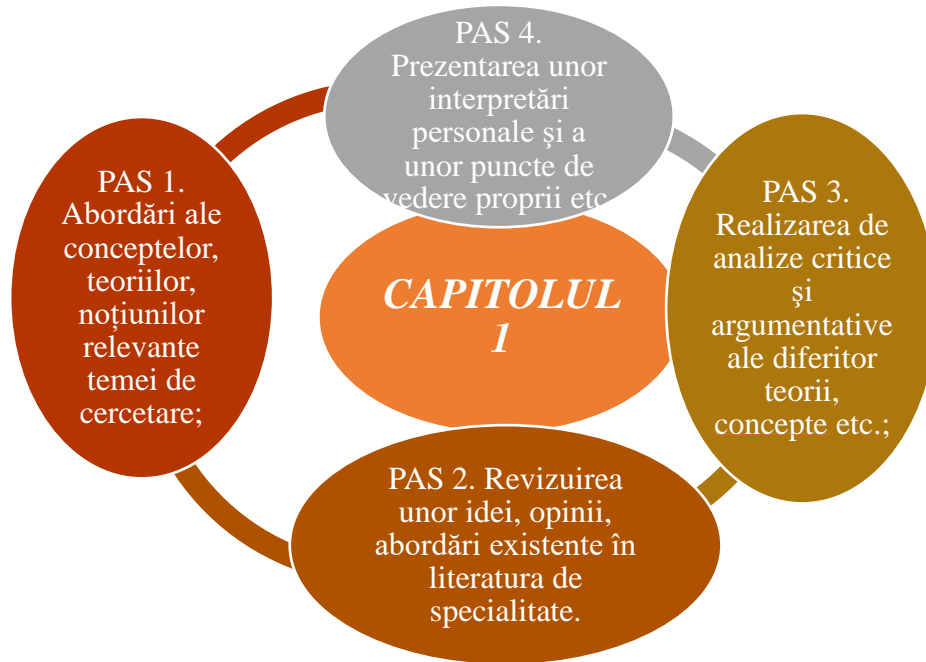
1. proiecte de lecție/activitate care să detalieze demersurile de predare-învățare-evaluare cuprinse în programul de intervenție;
2. documente reglatorii pentru activitatea practică evocată în partea aplicativă a tezei (regulamente, decizii oficiale etc.);
3. formulare de chestionare, fișe de lucru, grile de evaluare;
4. protocoale de testare, chestionare oferite ca exemplu;
5. produse ale activității copiilor, cu titlu de exemplu; fotografii care să demonstreze diferitele aspecte ale demersurilor aplicative întreprinse [51, p. 11-17].

În figurile care urmează prezentăm schematic cele mai importante structuri privind redactarea tezelor de master, cu cerințe unice, aprobate în cadrul UPSC.

Fig. 1. STRUCTURA INTRODUCERII ÎN CERCETĂREA PEDAGOGICĂ

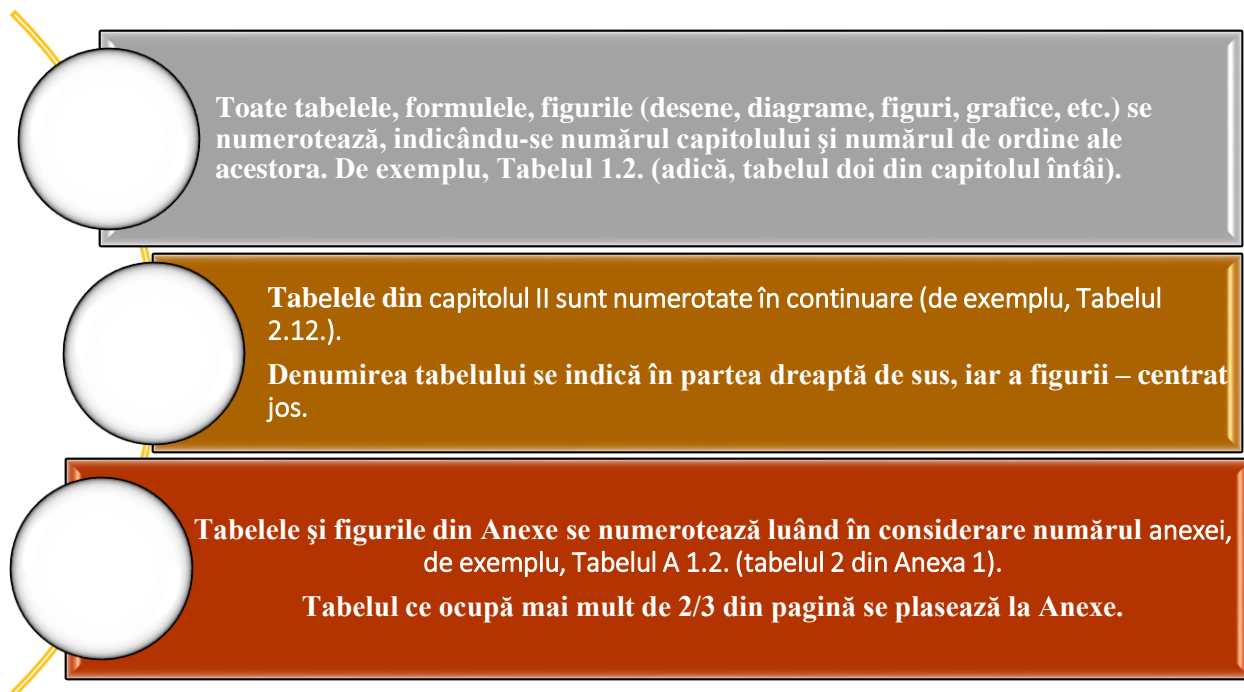
Fig. 2. SUGESTII DE CERCETARE, CAPITOLUL 1, TEORETIC

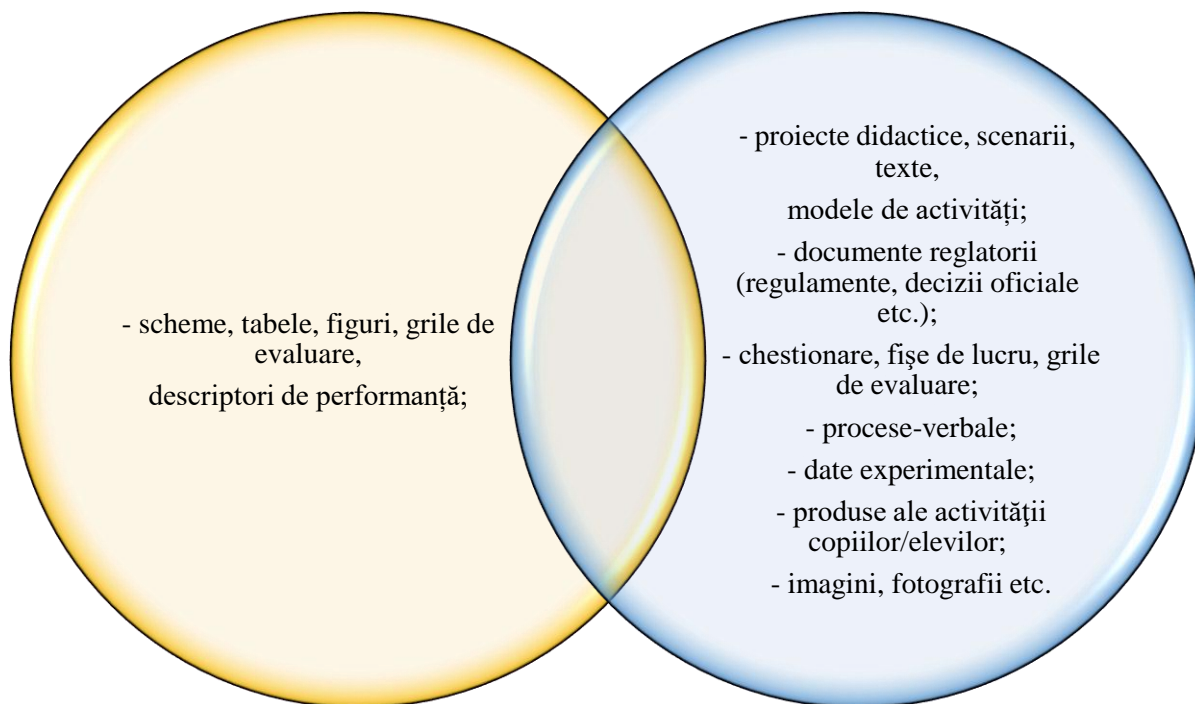
Fig. 3. REGULI DE CITARE

	<p>1. Mai întâi se ordonează referințele cu caractere latine (românești și străine), apoi cele cu caractere chirilice.</p>
	<p>2. Numărul corespunzător referinței în text trebuie specificat cu cifre arabe, în paranteze pătrate, care coincid cu numărul de ordine a referinței respective în lista bibliografiei. Dacă se face trimitere la unele paragrafe sau pagini din lucrare, acestea se indică după virgulă. De exemplu [12, p. 23, 32-35].</p>
	<p>3. Preluarea identică a unei fraze sau paragraf va fi citată prin indicarea inclusiv a paginii din sursa utilizată, dar și prin ghilimele și forma italică a literelor. Pentru sursele preluate de pe Internet, vor fi notate adresele de pagină web. În bibliografia finală, acestea trebuie să se regăsească în finalul listei.</p>

Fig. 4. INSERAREA DE TABELE, FIGURI

Fig. 5. TIPURI DE ANEXE

IV. REGULI DE STILISTICĂ. ETICA CERCETĂRII PEDAGOGICE

Teza de mașter constituie un text științific, care necesită ordonarea coerentă, logică și succintă a ideilor. Nu sunt permise greșeli ortografice, gramaticale, stilistice.

În elaborarea tezei autorul va ține cont de următoarele cerințe ale stilului științific:

1. Textul lucrării va conține neologisme, lexic științific general și lexic terminologic propriu domeniului de cercetare.

2. Sinonimele, cuvintele polisemantice și cele cu sens figurat au o utilizare redusă în lucrări de acest gen.

3. Pot fi folosite substantive formate de la verbe (alegerea, aranjarea, clasificarea etc.); verbe reflexive la diateza pasivă cu sens impersonal: s-a elaborat, s-a cercetat etc.

3. Este obligatoriu *pluralul modestiei*: folosirea verbelor la persoana I plural (neînsoțit de noi): investigația noastră prezintă ...; în urma cercetării am stabilit....

4. Se folosesc construcții sintactice complexe. În sintaxa stilului științific propoziția simplă este rară.

5. Toate abrevierile utilizate în text sunt explicate în lista de abrevieri. De o bună redactare depinde în final înțelegerea de către cititor a informației științifice. Ideile trebuie să fie prezentate într-o succesiune firească. Structura ideilor trebuie să urmeze principiile logice. Lucrul acesta este ușor de verificat prin parcurgerea cuprinsului a unei lucrări, de aceea titlurile capitolelor, paragrafelor trebuie să reflecte aspecte concrete ale obiectului de studiu și nu generalități.

6. Abordarea textului trebuie să fie metodică, ordonată. Stilul redactării trebuie să urmărească exactitate în exprimare. Claritatea textului presupune: evitarea frazelor lungi, confuze, a cuvintelor și expresiilor imprecise; fraze scurte, un limbaj științific clar și concis; respectarea normelor morfologice, care oferă paradigma completă a părților de vorbire, adică declinarea și conjugarea; evitarea utilizării excesive a cuvintelor străine (anglicismelor), în special atunci când există cuvinte sau expresii echivalente în limba română [51, p. 18-19].

Reguli de etică

Teza de mașter trebuie să reflecte integral munca masterandului, de aceea el va semna *Declarația privind asumarea răspunderii* [Anexa 7] privind conținutul tezei de mașter și își asumă răspunderea privind respectarea dreptului de autor. Toate sursele bibliografice utilizate vor fi menționate în lista bibliografică, în caz contrar, masterandul va fi învinuit de plagiat. Plagiatul reprezintă un act contrar conduitei academice. Prin plagiat se înțelege utilizarea ideilor sau cuvintelor unei alte persoane, fără menționarea sursei, utilizarea fără citare a tabelelor și figurilor. Plagiarea tezei de mașter se sancționează cu anularea examenului. În vederea evitării învinuirilor de plagiere, masterandul trebuie să facă referințe la sursele citate [ibidem, p. 19].

MODULUL IV

METODOLOGIA CERCETĂRII PEDAGOGICE (4 ore)

La finele acestui modul, masteranzii vor fi capabili:

- să determine esența, natura, statutul metodelor cercetării pedagogice;
- să clasifice metodele cercetării pedagogice;
- să descrie sistemul metodelor de colectare a datelor cercetării;
- să elucideze sistemul metodelor de măsurare a datelor cercetării;
- să analizeze sistemul metodelor de prelucrare matematico-statistică și de interpretare a datelor cercetării.

METODOLOGIA CERCETĂRII PEDAGOGICE reprezintă teoria și practica metodelor și procedeele de cercetare pedagogică, știința care studiază esența, natura, definiția, statutul, clasificarea și cerințele de valorificare a acestora și de construire a unor modele explicative. Cunoașterea acestei metodologii este absolut necesară pentru a se putea aplica în diferitele cazuri particulare de cercetări pedagogice, metodele și procedeele cele mai eficiente și pentru a se găsi modalitățile metodice optime de personalizare și combinare a lor. Componentele metodologiei cercetării pedagogice și principalele sale subcomponente sunt:

SISTEMUL METODELOR DE COLECTARE A DATELOR CERCETĂRII

- **metoda autoobservației** (constă în urmărirea intenționată, metodică și sistematică a unui eveniment sau a unui complex de evenimente educaționale, în *condiții obișnuite de existență și desfășurare (fără nicio intervenție din partea cercetătorului)*, în scopul explicării, înțelegerii și ameliorării lor. Observația se realizează prin prisma scopului cercetării, a ipotezei cercetării și a indicatorilor observaționali; observatorul sesizează faptele pedagogice, interpretându-le din perspectiva semnificațiilor lor intrinseci și a ipotezei cercetării).

- **metoda observației (sistematice)**

- **metoda observației ca participant**

- **experimentul psihopedagogic/ didactic** - se mai numește și experiment didactic, este o observație provocată (mai este numit "metoda observației provocate", dar are rigoare și precizie mai mare decât observația), întrucât presupune producerea sau schimbarea deliberată a fenomenelor educaționale în vederea studierii lor aprofundate în condiții favorabile și a identificării, observării, cuantificării și evaluării factorilor care le influențează sau le determină. Experimentul propriu-zis sau experimentarea constă, practic, în testarea/ verificarea ipotezei/ presupunerii formulate de către cercetător. Deci, *scopul experimentului este acela de a confirma sau infirma ipoteza cercetării (în ambele variante înregistrându-se un spor de cunoaștere) și, eventual, de a sugera alte întrebări sau ipoteze.*

- **metoda anchetei** (metodă de cercetare de tip interactiv, care presupune un schimb direct de informații între cercetător și subiecții supuși investigației, în cadrul căruia, se culeg date (opinii, fapte, nevoi educaționale, interese, motivații, cunoștințe, comportamente, dorințe, aspirații etc.), în legătură cu anumite fenomene, situații și manifestări.

- a) *ancheta indirectă/ în scris/ prin autocompletarea (autoadministrarea) chestionarului*
b) *ancheta directă/ orală.*

Etape:

- precizarea clară a problemei, a obiectivelor urmărite, a obiectului anchetei
- stabilirea eşantionului de subiecți
- elaborarea instrumentelor de investigație (chestionare, grile de interviu etc.)
- realizarea anchetei pe teren
- analiza și prelucrarea calitativă și cantitativă (statistico-matematică) a rezultatelor obținute (în prealabil s-au stabilit categoriile pentru clasificarea răspunsurilor, atât pentru întrebările deschise, cât și pentru cele închise).

- ***metoda interviului*** reprezintă, ca și ancheta, o metodă de cercetare interactivă, care presupune construirea unei situații de interacțiune între cercetător (care este *interviewator*) și subiectul/ subiecții investigați/ investigați (*interviewați*). Este o metodă prin care cercetătorul obține informații direct de la subiecții investigați, prin punere de întrebări și primire de răspunsuri, în cadrul unei convorbiri. Aceasta vizează dezvăluirea lumii interioare a subiectului interviuat și confruntarea datelor de care dispune interviewatorul cu relatările și declarațiile personale ale interviuatului. Există diferite tipuri de informații care se pot obține de la interviuați: fapte, comportamente, opinii (acestea sunt expresia unor preferințe, sentimente sau intenții comportamentale) etc.

Taxonomia interviurilor

1) După ***genul convorbirii***, interviurile pot fi realizate:

- interviuri față în față
- interviuri prin telefon.

2) După ***numărul de subiecți*** interviuați:

- individuale (mijlocesc discuții individuale)
- de grup (mijlocesc discuții colective).

3) După ***gradul de libertate în formularea întrebărilor*** de către cercetător (respectiv după stabilirea cu exactitate sau orientativă a cadrelor discuției), interviurile individuale și de grup pot fi:

- structurate
- semistructurate/ ghidate
- nestructurate/ informale / nondirective/ de profunzime.

Interviul structurat se suprapune peste aplicarea unui chestionar standardizat în cadrul unei anchete directe.

Interviul semistructurat se realizează prin intermediul unui instrument specific – *ghidul de interviu*, care, așa cum indică denumirea sa, nu este standardizat și nici foarte detaliat, ci reprezintă un *plan orientativ*, ce conține doar anumite jaloane/ ghidaje orientative pentru cel care conduce convorbirea, utile în focalizarea întrebărilor pe o anumită problemă, în construirea relației de interviu, în menținerea discuției în cadrele dorite. Ghidul de interviu poate cuprinde *teme generale* sau explicitate până la alcătuirea unei liste de *subiecte de discuție* și *întrebări punctuale*.

Interviul nestructurat/ informal/ nondirectiv/ de profunzime este mult mai flexibil și presupune desfășurarea de discuții total libere, spontane, cu subiecții intervievați (se precizează problema care va fi discutată și, eventual, se dau unele indicații generale de dirijare a discuției).

4) După ***modul de alcătuire***, interviurile pot fi:

- special organizate de cercetător
- cu grupuri spontane și informale.

Interviul de grup

Interviul de grup completează și, concomitent, articulează datele și informațiile referitoare la subiecții investigați, obținute prin diferite modalități.

- metoda analizei portofoliilor/ a produselor activității subiecților educației

Metoda presupune analiza, în termeni de produs, dar și de proces, din perspectiva anumitor parametri, stabiliți în concordanță cu scopul și obiectivele cercetării, a datelor oferite de componentele portofoliului celor care învață. Este esențial ca analizele efectuate asupra portofoliilor elevilor să aibă în vedere ambele dimensiuni ale produselor activității elevilor, cu alte cuvinte să se realizeze cercetări procese-produse, care să aibă în vedere, deopotrivă:

- procesul de căutare, informare, documentare, cercetare, testare, colectare, prelucrare și interpretare de date, adică întreaga înlanțuire de acțiuni intelectuale teoretice și aplicative care preced elaborarea produsului, precum și dinamica acestor acțiuni

- produsul final, care poate fi: intelectual (soft, schemă, desen, model ideal, idee, explicitare, argumentare etc.) sau material (model material, dispozitiv, aparat, instalație etc.).

- metoda cercetării documentelor curriculare și a altor documente școlare

Presupune analiza datelor oferite de:

- documentele curriculare oficiale, care reprezintă și o sursă de documentare, așa cum am arătat mai sus și care oferă jaloanele activităților educaționale

- diferite documente școlare, care permit colectarea de date concrete referitoare la activitatea cadrelor didactice și a subiecților învățării, conturarea unei imagini de ansamblu asupra organizării și desfășurării activității educaționale la micro nivel și prefigurarea unor dimensiuni ale cercetării:

- materiale componente ale portofoliului profesorilor: planificări calendaristice, proiecte ale unităților de învățare, proiecte de activitate didactică, fișe de lucru, fișe psihopedagogice ale elevilor, teste pedagogice de cunoștințe, conspecte, referate, folii pentru retroproiector, planșe, modele materiale sau ideale, softuri etc.

- documente școlare oficiale: regulamente interne, foi matricole, cataloage, rapoarte, situații școlare, procese verbale, fișe/ rapoarte de observație a activităților didactice, fișe/ rapoarte de evaluare a activității didactice, rapoarte de preinspecție și inspecție, orare etc.

- documente de arhivă care reflectă experiența educațională colectivă cristalizată ca urmare a demersurilor practicienilor și teoreticienilor specialiști în domeniul științelor educației și care facilitează cunoașterea unor aspecte: dosare ale cercetărilor, rapoarte de cercetare, referate-sinteză și alte documente elaborate cu prilejul diferitelor cercetări, anuare, monografii, culegeri, tratate, enciclopedii etc.

- metoda testelor și a altor probe de evaluare scrisă

Metoda testelor are o largă aplicabilitate în procesul de învățământ, respectiv în evaluarea didactică, precum și în cercetările pedagogice, permițând obținerea de informații valoroase în legătură cu personalitatea subiecților investigați, cu nivelul de competențe și cunoștințe al acestora, cu comportamentele lor etc. Testele reprezintă un instrument de cercetare alcătuit dintr-un ansamblu de itemi, care vizează cunoașterea fondului informativ și formativ dobândit de subiecții investigați, respective identificarea prezenței/ absenței unor cunoștințe, capacități, competențe, comportamente, procese etc.

Itemul este o întrebare, o probă, o problemă, o temă/ sarcină (teoretică, practică sau teoretico-practică) sau o unitate de conținut care alcătuiește o cotă-parte independentă a unui test.

Taxonomia itemilor

După tipul de comportament cognitiv solicitat, itemii se clasifică în două mari categorii:

1) Itemi cu răspunsuri deschise (libere), care presupun elaborarea/ construirea răspunsului corect de către subiect. Dimensiunile răspunsurilor corecte pot varia de la formulări foarte scurte (un cuvânt, o formulă matematică), la formulări scurte (o propoziție, o frază) și la formulări ample (un eseu).

2) Itemi cu răspunsuri închise, care presupun selectarea unui răspuns din mai multe variante oferite. Acești itemi conțin răspunsul corect alături de alte variante, incorecte, precum și instrucțiuni pentru selectarea și înregistrarea răspunsului.

În această categorie sunt incluși:

- itemii cu alegere duală/ dihotomici
- itemii cu alegere multiplă/ cu răspunsuri la alegere
- itemii de tip pereche/ de asociere.

Itemii cu alegere duală/ dihotomici solicită subiectului selectarea răspunsului corect din două variante oferite: "adevărat/ fals"; "da/ nu"; "corect/ greșit"; "acord/ dezacord"; "varianta 1/ varianta 2" ș.a.

Itemii cu alegere multiplă/ cu răspunsuri la alegere solicită subiectului selectarea răspunsului corect din mai multe variante elaborate deja. Ei sunt alcătuiți dintr-o premisă, respectiv formularea sarcinii (partea introductivă a itemului) și un număr de răspunsuri posibile, dintre care unul este corect, restul fiind numite distractori. Itemii de tip pereche/ de asociere reprezintă practic, un caz particular al itemilor cu alegere multiplă, care solicită subiectului stabilirea unor corespondențe/ asociații între cuvinte, propoziții, fraze, numere, litere sau alte categorii de simboluri dispuse pe două coloane. Componentele primei coloane se numesc premise, iar ale celei de a doua coloane, răspunsuri. Criteriul (regula) în funcție de care subiectul asociază elementele celor două coloane, furnizat în instrucțiunile care preced cele două coloane.

- metoda studiului de caz

Reprezintă atât o metodă didactică, cât și o metodă de cercetare și intervenție psihopedagogică; de asemenea, tehnicile de consiliere și de formare comportamentală se bazează și ele pe studiul de caz (I. Radu, 2003). Cazul reprezintă o experiență sau situație particulară, de

multe ori o situație-problemă, de preferat reală și contemporană, care este studiată intensiv pe o anumită perioadă de timp.

Studiul de caz este o investigație intensivă concretă, a unui fenomen contemporan în contextul de viață real, bazată pe surse multiple de date; frontierele dintre fenomen și context nu sunt clar delimitate.

Taxonomia cazurilor (după I. Radu, 2003)

1) După *obiectul analizei*:

- ***studii de caz singulare/ simple*** - obiectul analizei este un fenomen singular

Exemple: o situație deosebită, particulară, problematică și evoluția sa în timp (de exemplu, situația unui elev de nivel bun, slab, a unui elev cu dificultăți de adaptare școlară, a unui elev care

traversează o perioadă dificilă din punct de vedere afectiv, situația unei clase, a unui grup, a unei instituții,

a unei organizații etc.); un eveniment semnificativ (de exemplu, unul care generează disfuncționalități); o

decizie; o persoană aflată într-o situație dificilă sau problematică etc.

- ***studii de caz multiple*** - obiectul analizei îl constituie mai multe persoane, grupuri, instituții,

decizii, evenimente etc., care se încadrează într-o anumită categorie, respectiv abordare conceptuală; studiile de caz multiple reprezintă, de fapt, o colecție de cazuri și nu un eșantion

statistic.

Exemple: modalitățile de construire a curriculum-ului la decizia școlii; modalitățile de operaționalizare a curriculum-ului unui anumit curs opțional; reacția mai multor instituții de învățământ la o decizie de politică educațională, impusă de minister; poziția mai multor instituții de învățământ față de integrarea elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă.

2) După *natura abordării*:

- ***studii de caz bazate pe abordări holistice***, respectiv pe investigații globale

Exemple: analiza globală a situației școlare a unei clase de elevi; analiza globală a situației elevilor unui liceu, care au reușit la concursul de admitere în învățământul superior.

- ***studii de caz bazate pe abordări analitice/ componente***, respectiv pe investigații axate pe mai multe dimensiuni și perspective.

Exemple: analiza situației școlare a elevilor unei clase, la disciplinele exacte și la cele socioumane (sau la anumite discipline de învățământ); analiza procentajelor elevilor unui liceu, declarați reușiți la admiterea în învățământul superior, pe tipuri de facultăți și pe centre universitare.

Întocmirea raportului asupra cazului.

La finele aplicării programului de intervenție, sunt analizați indicatori, cum ar fi:

- evoluția cazului analizat

- atmosfera și climatul existente în clasă

- relațiile dintre elevi
- coeziunea grupului-clasă
- identitatea colectivă a clasei.

Elevul I.G. provine dintr-o familie cu doi copii, părinții fiind muncitori. El a fost întotdeauna un elev onștiincios și serios, cu rezultate bune la învățatură și s-a integrat bine în colectivul clasei. Însă, înu ultimii doi ani a avut unele probleme de sănătate și a rămas în urmă cu învățatura. Drept urmare, la examenul de capacitate a obținut o notă mică și a intrat la un liceu mai slab cotate. După ce a început clasa a IX-a, a muncit foarte serios și a început să aibă, din nou, rezultate foarte bune. Însă, în prezent, la începutul semestrului II, se află, din nou, pe o curbă descendentă și manifestă tendința de a nu mai învăța.

Din discuțiile cu ceilalți elevi din clasă, dirigintele a aflat că elevul I.G. a început să fie evitat de colegi, care îi spun "tocilarul" și nu îl consideră integrat în grupul lor.

- metodele sociometrice

Sunt utilizate pentru studierea colectivelor de subiecți investigați ca grupuri/ organizații sociale, cu structură proprie. Ele vizează investigarea naturii, configurației și intensității relațiilor interpersonale din cadrul unui grup și a fenomenelor care apar pe baza lor: de comunicare, de influențare, de colaborare, de competiție, de tensiune, de conducere, de evaluare ș.a.m.d.

Taxonomia metodelor sociometrice

Metodele sociometrice se clasifică în trei mari categorii, care se disting după obiectivele lor: **testul sociometric** - care evidențiază starea preferențială a individului în grupul mic din care face parte, **testul configurației sociale** - care evidențiază structura și starea globală a relațiilor preferențiale de la nivelul grupurilor mici și **psihodrama** - care urmărește eliberarea spontaneității și creativității individului și înlăturarea tensiunilor afective apărute în viața individuală și a grupurilor mici.

În *testul sociometric propriu-zis*, care este caracteristic pentru înțelegerea tuturor metodelor sociometrice, pe baza preferințelor exprimate de membri grupului, se stabilesc, cu ajutorul *matricei sociometrice/ sociomatricei, sociogramei* și a modelului matematic rezultat, membri grupului care sunt preferați sau, dimpotrivă, izolați/ respinși, alegerile reciproce etc.

Testul sociometric reprezintă un instrument de cercetare alcătuit dintr-un ansamblu de întrebări care le solicită subiecților investigați să își exprime preferințele socio-afective, sentimentele de simpatie și antipatie față de membri grupului din care fac parte (de exemplu, grupul-clasă). Firește, întrebările testului sociometric sunt elaborate funcție de *criterii concrete*, stabilite în conformitate cu obiectivul urmărit prin cercetare.

Matricea sociometrică reprezintă un instrument de cercetare alcătuit sub forma unui tabel cu două intrări, în care, atât pe orizontală, cât și pe verticală sunt consemnați membrii grupului. Pentru studierea alegerilor și respingerilor se întocmesc tabele separate.

Sociograma reprezintă un instrument de cercetare care redă sub formă grafică, cu ajutorul unor elemente simbolice, relațiile interpersonale dintre membri grupului, relații consemnate în matricile sociometrice. Din punct de vedere al modului de reprezentare grafică există o varietate de sociograme.

Sociogramele pot fi *individuale* - dacă redau relațiile unui subiect cu ceilalți subiecți și *colective/ de grup* - dacă redau relațiile dintre elevi.

SISTEMUL METODELOR DE MĂSURARE A DATELOR CERCETĂRII

Statistica (termenul "statistică" provine din latină: "status" înseamnă situație, stare, regularitate, ordine) - ramură științifică folosită în cercetarea fenomenelor de masă, dependente de o multitudine de factori.

- "individ" - entități (unități statistice) elementare purtătoare de însușiri, dintre care: una este *comună*, celelalte *variabile* (statistic).

Variabila - categorie de proprietăți, care se pot manifesta diferit, au *niveluri* sau *valori* diferite - calitative sau cantitative - acestea se numesc *variabile întâmplătoare* sau *aleatoare*; variabilele aleatoare pot fi *discrete*, adică nu pot lua decât anumite valori numerice (de exemplu, numărul elevilor dintr-o clasă) sau *continue*, pot lua orice valori într-un interval de variație finit sau infinit (de exemplu, punctajele obținute la un test, timpul necesar pentru a rezolva un test etc.).

- "populație"/ *colectivitate statistică* - mulțimi de entități de aceeași natură, împreună cu valorile *caracteristicii* studiate. Există două mari tipuri de tehnicilor statistice: *statistica nonparametrică* (a caracteristicilor calitative) și *statistica parametrică* (a caracteristicilor cantitative).

Tabelele statistice - pot fi:

- 1) *analitice* - în cazul în care se consemnează rezultatele individuale ale subiecților
- 2) *sintetice* - în cazul în care se realizează o organizare a datelor.

Graficele statistice

· *diagrama de structură/ areolară* (când datele sunt grupate în câteva categorii sau sunt exprimate sub formă de procentaje)

· *diagrama de comparație* (când datele sunt grupate în câteva categorii sau sunt exprimate sub formă de procentaje)

· *histograma*

· *poligonul frecvențelor*

· *curba frecvențelor/ curba de distribuție.*

Indicii statistici - valori numerice care caracterizează în mod sintetic anumite distribuții experimentale și care sprijină formularea concluziilor.

SISTEMUL METODELOR DE PRELUCRARE MATEMATICO-STATISTICĂ ȘI INTERPRETARE A DATELOR CERCETĂRII

Pentru generalizarea datelor obținute prin analizele realizate pe eșantioane, s-au cristalizat o serie de procedee, care se pot grupa în două categorii mari de demersuri/ probleme: *estimarea statistică* și *comparația statistică*. Pentru a stabili dacă diferențele constatate sunt sau nu statistic semnificative, dacă variabila independentă a condus la ameliorarea rezultatelor, se aplică seturi de reguli cunoscute sub numele de *teste de semnificație*. Astfel, pentru realizarea comparațiilor statistice se utilizează *teste de comparație*.

MODULUL V

EXPERIMENTULUI PSIHOPEDAGOGIC/ DIDACTIC (2 ore curs)

La finele acestui modul, masteranzii vor fi capabili:

- să asimileze concepte de bază operante în domeniul cercetării pedagogice;
- să elucideze modalitățile de clasificare a experimentelor psihopedagogice;
- să propună proiecte de experimente pedagogice.

CONCEPTE IMPORTANTE ALE BAZEI EXPERIMENTALE

Eșantionul reprezintă o parte a unui întreg (mulțimi, colectivități), alcătuită dintr-un număr limitat de entități (de exemplu, subiecți), selectată după criterii științifice, pe care se realizează sondaje statistice, determinându-se, verificându-se sau atestându-se anumite caracteristici ale întregului.

Tipuri de eșantioane: de subiecți și de conținut.

Sondajul statistic reprezintă operația practică prin care se culeg date pentru a se stabili indicatori statistici cu ajutorul cărora poate fi caracterizată întreaga populație/ colectivitate/ mulțime în interiorul căreia a fost efectuată alegerea.

Reprezentativitatea este acea calitate a eșantionului care constă în reproducerea în mod fidel a structurilor și a caracteristicilor esențiale ale populației/ mulțimii din care a fost selectat. Gradul de reprezentativitate al unui eșantion depinde de elemente cum ar fi:

- caracteristicile populației studiate
- mărimea eșantionului
- procedura de eșantionare folosită
- mărimea dispersiei valorilor extreme față de valoarea medie, exprimată prin abaterea standard
- mărimea ponderii caracteristicii cercetate
- eroarea limită admisă
- probabilitatea cu care este garantată precizia informațiilor culese.

FORMELE EXPERIMENTULUI PSIHOPEDAGOGIC/ DIDACTIC

Există mai multe modalități de clasificare a experimentelor psihopedagogice, bazate pe criterii singulare, însă pentru descrierea unui anumit experiment, se poate recurge la mai multecriterii.

a) După criteriul *numărului de subiecți implicați*, distingem două tipuri de experimente psihopedagogice:

- individuale
- colective.

b) După criteriul *duratei lor*, experimentele psihopedagogice sunt:

- de lungă durată

- de scurtă durată.

c) După criteriul *condițiilor de experimentare/ desfășurare*, se disting următoarele forme ale experimentului psihopedagogic:

- *Experimentul natural* - care constă în provocarea fenomenelor în contextul lor natural, obișnuit (în cazul nostru, în contexte și ambianțe educaționale obișnuite: clasă, laborator școlar, atelier școlar, școală, familie etc.); așadar, este vorba de situații intamplătoare - care nu pornesc de la o ipoteză - și de introducerea unei modificări controlate în desfășurarea fenomenului, păstrând celelalte condiții normale, obișnuite și înregistrând rezultatele.

- *Experimentul de laborator* - care constă în provocarea fenomenelor în condiții speciale, într-un laborator sau într-un spațiu special amenajat, grație valorificării anumitor aparaturi (formă folosită mai mult în cercetările psihologice); influența unor variabile independente aleatoare este, practic, eliminată, însă situația reprodusă nu este reală, este artificială, întrucât este redus numărul de variabile la 3-4 și este asigurată doar acțiunea anumitor variabile ale contextului studiat și se realizează controlul factorilor implicați. În acest caz, vorbim de situații provocate, în care fenomenul se produce artificial, în laboratoare sau în spații special amenajate.

d) După *relațiile care se stabilesc între eșantionul experimental și cel de control*, distingem:

- *experimentul clasic*, în cadrul căruia, se asigură, la început, condiții identice pentru eșantionul experimental și cel de control

- *cvasiexperimentul*, în cadrul căruia, se asigură, la început, condiții asemănătoare pentru eșantionul experimental și cel de control

- *nonexperimentul*, cu variantele sale:

a) Variabilele sunt create prin selecție (de exemplu, în urma unui cutremur). Cercetătorul nu intervine, respectiv nu provoacă evenimente; el selectează subiecții și formează grupul experimental și cel de control.

b) Nu există grup de control.

MODULUL VI.

ETAPE ALE REDACTĂRII TEZEI DE MASTERAT

STRUCTURA, CONȚINUTUL ȘI VOLUMUL TEZEI DE MASTER (2 ore)

La finele acestui modul, masteranzii vor fi capabili:

- să conștientizeze importanța selectării temei cercetate;
- să înțeleagă/descrie etapele elaborării tezei de master;
- să elaboreze un plan calendaristic al cercetării;
- să cunoască regulamentul și regulile privind tehnoredactarea corectă a tezei de masterat.

1. ALEGEREA SUBIECTULUI TEZEI DE MASTER

Alegerea temei de cercetare se realizează în baza următoarelor *criterii*:

- ❖ actualitatea și impactul pedagogic al investigației realizate;
- ❖ activitatea viitoare (după obținerea diplomei);
- ❖ posibilitatea dezvoltării temei de cercetare la nivelul ulterior profesional;
- ❖ aptitudinile personale de cercetare, analiză, prezentare etc.
- ❖ interesul anterior demonstrat pentru problema științifică dată etc.

2. ETAPELE ELABORĂRII TEZEI DE MASTER

- *Documentarea teoretică la tema de cercetare;*
- *Întocmirea planului provizoriu al tezei;*

Planul calendaristic trebuie să conțină următoarele activități cu indicarea termenilor de executare:

- ❖ selectarea surselor bibliografice;
- ❖ întocmirea planului inițial al tezei;
- ❖ studierea literaturii selectate și a altor materiale din domeniul supus cercetării;
- ❖ prezentarea și aprobarea științific planului definitiv al tezei de masterat de către conducătorul științific;
- ❖ selectarea și prelucrarea informației acumulate la locul efectuării serviciului/ practicii, în alte instituții de profil;
- ❖ scrierea tezei de masterat;
- ❖ prezentarea variantei inițiale (*în ciornă*) a tezei;
- ❖ redactarea conținutului tezei;
- ❖ definitivarea textului lucrării, copertarea tezei și prezentarea ei la catedră.
  - *Culegerea, prelucrarea, sistematizarea informațiilor cu caracter practixiologic;*
  - *Elaborarea părții textuale a tezei - elaborarea compartimentelor tezei conform cerințelor din Ghidul universitar, aprobat la ședința catedrei Limbă și comunicare;*

- *Prezentarea tezei de master conducătorului științific, înainte de copertare, pentru ca acesta să aibă posibilitatea să facă observațiile ce impun completari // modificări ce ar îmbunătăți calitatea tezei;*
- *Imprimarea și copertarea unui exemplar al tezei de master;*
- *Depunerea la catedra Limbă și comunicare.*

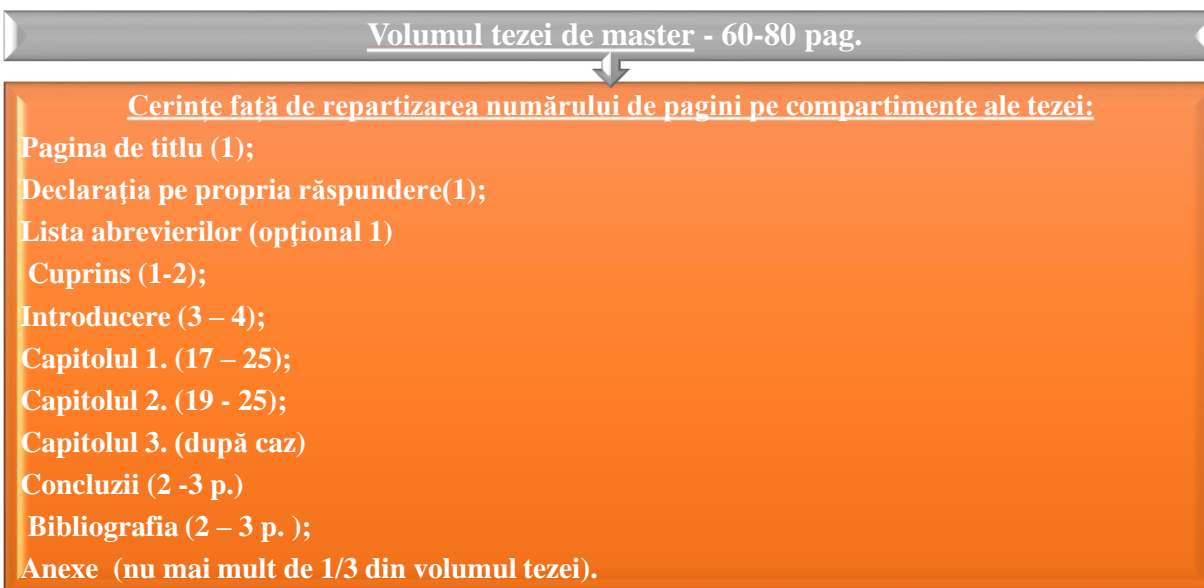
3. DETALII PRIVIND CONȚINUTUL DE BAZĂ AL TEZEI ȘI REDACTAREA ACESTUIA

Conținutul de bază al tezei de master (cca 60-80 pagini).este expus în 3 capitole (teoretic, analitic, formativ), fiecare având câte 2-3 paragrafe și o secțiune de *concluzii* care să sintetizeze informațiile și/sau rezultatele prezentate în cadrul aceluia capitol.

MODEL

- ✓ Foaia de titlu - 1 pagină
- ✓ Declarația pe propria răspundere - 1 pagină
- ✓ Lista abrevierilor (opțional) - 1 pagină
- ✓ Lista figurilor și lista tabelelor (opțional) – 1 pagină
- ✓ Cuprins – 1-2 pagini
- ✓ Introducere – 2-3 pagini
- ✓ Capitolul I.- 18-25 pagini + concluzie
- ✓ Capitolul II. - 18-25 pagini + concluzie
- ✓ Capitolul III - 18-25 pagini + concluzie
- ✓ Încheiere/Concluzii - 2 pagini
- Total, pagini (cca 60-85 pagini)**
- ✓ Bibliografia - până la 3-4 pagini
- ✓ Anexe

Fig. 6. Structura aproximativă, paginală a tezei de master

4. DEMERSUL EXPERIMENTAL AL TEZEI DE MASTER INCLUDE:

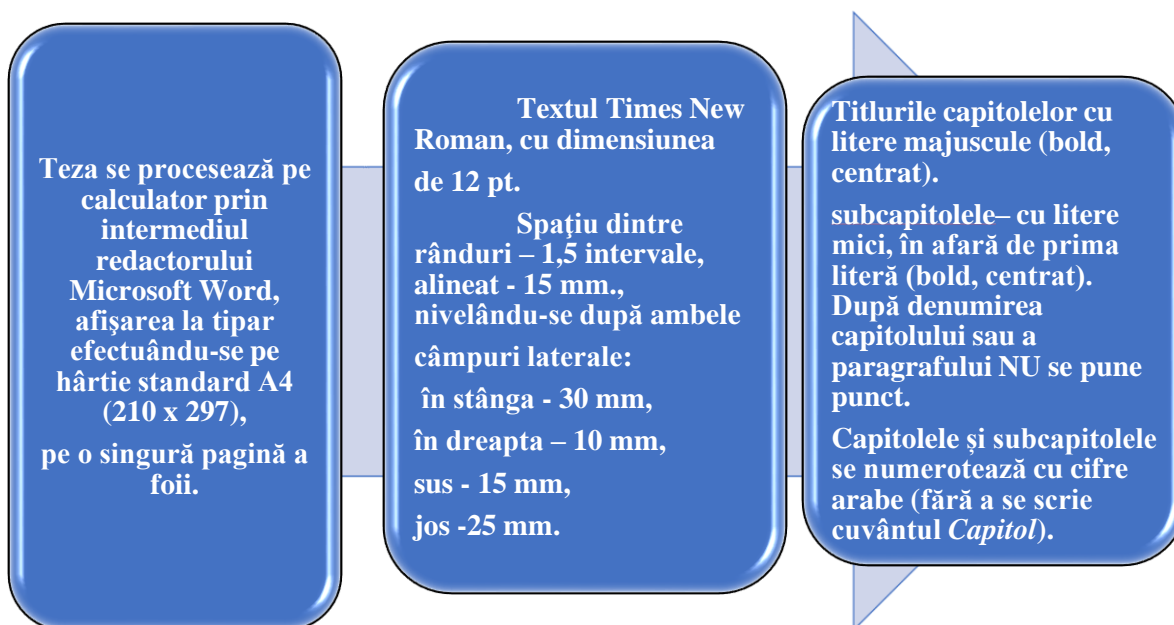
1. design-ul cercetării (experimental, nonexperimental);
2. scopul și obiectivele cercetării;
3. locul, perioada și etapele cercetării;
5. descrierea eșantionului;
6. descrierea instrumentelor și procedurii de aplicare a acestora.

Condiții pe care trebuie să le îndeplinească cercetarea științifică:

- ✓ Obiectivele și scopul cercetării să fie clar definite;
- ✓ Planul activității de cercetare să fie întocmit astfel încât să ducă la atingerea obiectivelor;
- ✓ Datele să fie verificate pentru corectitudine;
- ✓ Metode adecvate de analiză a datelor iar analiza să fie corectă;
- ✓ Concluziile cercetării să fie în conformitate cu rezultatele analizei; fac trimitere la obiective și scop;
- ✓ Cercetătorul: competent și onest.

Fig. 5. Reguli de redactare a tezei de masterat

BIBLIOGRAFIE

Recomandată:

1. Antonesei Liviu (coord.), Labăr Vincențiu Adrian, Popa Nicoleta Laura, *Ghid pentru cercetarea educației*, Editura Polirom, Iași, 2009.
2. Agabrian, Mircea, *Analiza de conținut*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Agabrian, Mircea, *Cercetarea calitativă a socialului*, Editura Polirom, Iași, 2004.
4. Antonesei, Liviu, *O introducere în pedagogie. Dimensiunile axiologice și transdisciplinare ale educației*, Editura Polirom, Iași, 2002.
5. Atkinson Robert, *Povestea vieții. Interviu*, Editura Polirom, Iași, 2006.
6. Babbie, Earl, *Practica cercetării sociale*, Editura Polirom, Iași, 2010.
7. Băban, A., *Metodologia cercetării calitative*, Presa Universitară Clujeană, Cluj – Napoca, 2002.
8. Drăgan Ioan, Nicola, Ioan, *Cercetarea psihopedagogică*, Editura Tipomur, Târgu Mureș, 1995.
9. Hoque Aminul, Mottin Monica, Protsyk Oleh, *Metode de cercetare în științele sociale*, POSDRU Universitaria, Timișoara, 2015.
10. Jupp, Victor (ccord.), *Dicționar al metodelor de cercetare socială*, Editura Polirom, Iași, 2010.
11. Giuguman Ana, Zetu Ecaterina, Codreanca Lidia, *Introducere în cercetarea pedagogică. Îndrumar pentru cadrele didactice*, Editura Tehnică, Chișinău, 1993.
12. Hancean Marian Gabriel, *Rețelele sociale. Teorie, metodologie și aplicații*, Editura Polirom, Iași, 2014.
13. Hăvârneanu, Cornel (coord.), *Cunoaștere socială. Teorii și metode*, Iași, 2002.
14. Hăvârneanu, Cornel, *Metodologia cercetării în științele sociale*, Iași, 2000.
15. Holban, Ion, *Testele de cunoștințe*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
16. Iluț, Petru (coord.), *În căutare de principii. Epistemologie și metodologie socială aplicată*, Editura Polirom, Iași, 2013.
17. Ionescu, Miron; Radu, Ioan, *Cercetarea pedagogică și perfecționarea cadrelor didactice*, în „Revista de pedagogie”, nr. 2, 1984.
18. Ionescu, Miron; Radu, Ioan, *Modalități de investigație psihopedagogică*, în „Revista de pedagogie”, nr.3, 1984.
19. Ionescu, Miron; Radu, Ioan, *Evaluarea rezultatelor unei investigații psihopedagogice*, în „Revista de pedagogie”, nr. 4, 1984.
20. Ionescu, Miron, *Inovația și difuziunea ei în practica școlară*, în „Revista de pedagogie”, nr. 10, 1992.
21. Ionescu, Miron, Bacoș, Mihai, *Reforma și inovația în învățământ*, în Studii de pedagogie. Omagiu profesorului Dumitru Salade, Presa Universitară Clujeană, Cluj – Napoca, 2000.
22. Krueger Richard A., Casey Mary Anne, *Metoda focus –grup. Ghid practic pentru cercetarea aplicată*, Editura Polirom, Iași, 2005.

23. Ludușan N, Voiculescu F., *Măsurarea și analiza statistică în științele educației*, Editura Imago, Sibiu, 1997.
24. Mărginean, Ioan, *Proiectarea cercetării sociologice*, Editura Polirom, Iași, 2000.
25. Moscovici Serge, Buschini Fabrice, *Metodologia științelor socioumane*, Editura Polirom, Iași, 2007.
26. Muster, D., *Metodologia cercetării în educație și învățământ*, Editura Litera, București, 1985.
27. Planchard, Emile, *Cercetarea în pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.
28. Radu, Ioan; Ionescu, Miron, *Cercetarea pedagogică – moment al perfecționării și creativității*, în *Experiență didactică și creativitate*, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1987.
29. Radu, Ioan, *Metodologia psihologică și analiza datelor*, Editura Sincron, Cluj – Napoca, 1993.
30. Rateau, P., *Metodele și statisticile experimentale în științele umane*, Editura Polirom, Iași, 2004.
31. Rotariu, Traian; Iluț, Petru, *Ancheta sociologică și sondajul de opinie. Teorie și practică*, Editura Polirom, Iași, 1997.
32. Rotariu, Traian (coord.), *Metode statistice aplicate în științele sociale*, Editura Polirom, Iași, 1999.
33. Sava, F.A., *Analiza datelor în cercetarea psihologică. Metode statistice complementare*, ASCR, Cluj – Napoca, 2004.
34. Silvermann, David, *Interpretarea datelor calitative. Metode de analiză a comunicării, textului și interacțiunii*, Editura Polirom, Iași, 2004.
35. Stan A., Clocotici V., *Statistica aplicată în psihologie*, Editura Polirom, Iași, 2000.
36. Stanciu, Ștefan, *Cercetarea pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971.
37. Vlăsceanu, Lazăr, *Decizie și inovație în învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
38. Vlăsceanu, Lazăr, *Ipoteza în cercetare: funcții și forme de manifestare*, în „Revista de pedagogie”, nr. 2, 1989.
39. Yin, Robert K., *Studiul de caz. Designul, analiza și colectarea datelor*, Editura Polirom, Iași, 2005.
40. Zetu, E., *Metoda statistică*, în Ion Holban (coord.), *Cunoașterea elevului. O sinteză a metodelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978, pp. 265-308.

Obligatorie:

41. Bocos, M. *Metodologia cercetării pedagogice. Suport de curs pentru anul II, specializările "Pedagogie" și "Pedagogia învățământului primar și preșcolar"* [online]. Accesibil pe Internet <URL: <http://ru.scribd.com/doc/45191152/Suport-de-Curs-Metodologia-Cercetarii-Pedagogice-1>>

42. Chelcea, S. *Tehnici de cercetare sociologică*. Curs. București: SNASPA, 2001. 234 p. [online]. Accesibil pe Internet <URL: <http://alingavreliuc.files.wordpress.com/2010/10/septimiu-chelceatehnici-de-cercetare-sociologica1.pdf>>
43. *Metodologia științelor socioumane* / Serge Moscovici, Fabrice Buschini (coord.). Iași: Polirom, 2007. 560 p. ISBN 978-973-46-0596-53
44. Chelcea, Septimiu. *Metodologia cercetării sociologice*. Metode cantitative și calitative. București: Economică, 2007, 751 p. ISBN 978-973-323-3
45. Chelcea, Septimiu. *Cum să redactăm o lucrare de licență, o teză de doctorat, un articol științific în domeniul științelor socioumane*. București: Comunicare.ro, 2007, 220 p. ISBN 978-973-711-123-4
46. Dincă, Margareta. *Metode de cercetare în psihologie*. Note de curs. București: Ed. Universității Titu Maiorescu, 2003, 200 p. ISBN 978-860-16-6-5 [online]. Accesibil pe Internet <URL: <http://ru.scribd.com/doc/52339848/Dinca-Margareta-Metode-de-cercetare-in-psihologie>>
47. Mărginean, Ioan. *Proiectarea cercetării sociologice*. Iași: Polirom, 2000. 256 p. ISBN 973-683-480-8.
48. https://www.academia.edu/20382031/Metodologia_cercetarii_pedagogice_sb
49. https://www.upsc.md/wpcontent/uploads/2020/03/univ_doc_intern_org_reg_antiplagi_at_25_10_2018_3.pdf
50. https://www.upsc.md/wpcontent/uploads/2018/11/univ_doc_intern_org_reg_tez_mast_er_30_03_17_2.pdf
51. https://www.upsc.md/wpcontent/uploads/2018/11/univ_doc_intern_org_ghid_teza_ma ster_29_05_14_2.pdf
52. Ghid privind elaborarea și susținerea tezei de master. ASEM, 2010. Masterat.ghid_masterat.pdf; pag.4
53. Ghidul privind elaborarea și susținerea tezelor de master” elaborat în cadrul Proiectului 1444544 TEMPUS 2008-FRJPHEs „Dezvoltarea de parteneriate cu întreprinderile din Republica Moldova”. CEP UTM, 2010, p.5

Link-uri utile:

<http://edu.md/ro/sistem-educational/>

<http://www.simplypsychology.org/research-methods.html>

<http://psychology.about.com/od/researchmethods/ss/expdesintro.htm>

<http://www.sparknotes.com/psychology/psych101/researchmethods/>

http://en.wikibooks.org/wiki/Introduction_to_Psychology/Research_Methods_in_Psychology

http://fds.oup.com/www.oup.com/pdf/oxed/secondary/psychology/explore_ch_3.df

<http://www.apa.org/pubs/journals/met/index.aspx>

<http://www.apa.org/pubs/books/4311505.aspx>

<http://ru.scribd.com/doc/55120527/METODOLOGIA-CERCETARII-PSIHOLOGICE>

<http://ru.scribd.com/doc/77774708/Moscovici-Metodologia-Stiintelor-Socioumane>

Generală:

Băban, A., (2002), *Metodologia cercetării calitative*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Bocoș, M., (2003), *Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice*, Ediția a II-a, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca

Bocoș, M. (2005), *Toria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.

Drăgan, I., Nicola, I., (1995), *Cercetarea psihopedagogică*, Editura Tipomur, Targu-Mureș.

Drăgoteiu, I., (1995), *Introducere în metodologia cercetării științifice*, Editura "Dimitrie Cantemir" Targu-Mureș, Targu-Mureș.

Holban, I., (1995), *Testele de cunoștințe*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Ionescu, M., Bocoș, M., (2001), *Cercetarea pedagogică și inovația în învățământ*, în "Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor", Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Kolozsi, E.I., (1999), *Statistică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Ludușan, N., Voiculescu, F., (1997), *Măsurarea și analiza statistică în științele educației. Teorie și aplicații*, Editura Imago, Sibiu.

Muster, D., (1985), *Metodologia cercetării în educație și învățământ*, Editura Litera, București.

Niac, G., (2003), *Teste obiective. Testele grilă - alcătuire și exemplificări*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca.

Novak, A., (1977), *Metode statistice în pedagogie și psihologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Novak, A., (1988), *Ghid statistic pentru cercetările din educație și învățământ*, Editura Litera, București.

Pălășan, T., (2001), *Cercetarea pedagogică*, în "Pregătirea inițială psihologică, pedagogică și metodică a profesorilor", coord. R.M. Niculescu, Editura Universității "Transilvania", Brașov.

Radu, I., (coord.), (1993), *Metodologie psihologică și analiza datelor*, Editura Sincron, Cluj-Napoca.

Radu, I., Miclea, M., Szamoskozi, Șt., (1993), *Metoda experimentală în psihologie*, în "Metodologie psihologică și analiza datelor", coord. I. Radu, Editura Sincron, Cluj Napoca.

Radu, I., Ionescu, M., (1987), *Cercetarea pedagogică – moment al perfecționării și creativității*, în "Experiență didactică și creativitate", I. Radu, M. Ionescu, Editura Dacia, Cluj-Napoca.

Radu, I., Ionescu, M., (1998), *Inovația și cercetarea psihopedagogică - resurse ale perfecționării și creativității*, în "Educația și dinamica ei", coord. M. Ionescu, Editura Tribuna Învățământului, București.

Radu, I., (2003), *Studiul de caz ca mijloc de cercetare și intervenție psihopedagogică*, în "Omagiu profesorului Miron Ionescu. Studii și reflecții despre educație", coord. V. Chiș, C. Stan, M. Bocoș, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Rotariu, T., (1991), *Curs de metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ediția a II-a, litografiat, Universitatea din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie-Filosofie, Catedra de filosofie.

Rotariu, T., (coord.), (1999), *Metode statistice aplicate în științele sociale*, Editura Polirom, Iași.

Salade, D., (1997), *Receptarea noului în practica școlară*, în "Dezbateri de didactică aplicată", coord. M. Ionescu, I. Radu, D. Salade, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Stan, L., (1994), *Cercetarea pedagogică și inovarea în învățământ*, în "Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradul didactic II", coord. A. Neculau și T. Cozma, Editura Spiru Haret, Iași.

Stanciu, St., (1969), *Cercetarea pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.

Vlăsceanu, L., (1989 a), *Structura unui proiect de cercetare pedagogică*, in "Revista de pedagogie", nr. 1.

ETAPA EXPERIMENTALĂ

Apud: Bocos, M. Metodologia cercetării pedagogice. Suport de curs pentru anul II, specializările "Pedagogie" și "Pedagogia învățământului primar și preșcolar" [online]. Accesibil pe Internet

CHESTIONAR

Prin exprimarea propriilor opinii și prin completarea acestui chestionar veți contribui la studierea particularităților evaluării în învățământul liceal, la exercitarea în condiții optime a funcțiilor evaluării, la ameliorarea și la optimizarea acțiunilor evaluative. Vă rugăm să precizați următoarele:

Liceul/ Grupul Școlar: .....

Sexul: 1. Masculin 2. Feminin

Vechimea în învățământ:

1. 1-5 ani 2. 5-10 ani 3. 10-15 ani 4. >15 ani

Disciplina predată face parte din categoria:

1. științe socio-umane 2. științe exacte.

a) În ce măsură considerați că elevii dumneavoastră sunt mulțumiți de notele pe care le acordați?

5. Foarte mult 4. Mult 3. Puțin 2. Foarte puțin 1. Deloc.

b) Comunicați elevilor criteriile pe care le utilizați în evaluare și notare?

4. Intotdeauna 3. De cele mai multe ori 2. Uneori 1. Niciodată.

c) Ce metode de verificare și evaluare considerați că sunt mai relevante pentru cunoașterea nivelului real de pregătire al elevilor:

1. metodele de verificare și examinare orală
2. metodele de verificare și examinare scrisă
3. metodele de verificare și examinare practică
4. Altele (Precizați care).

d) Care considerați că sunt factorii care influențează pozitiv și, respectiv negativ, notarea ?

.....

VĂ MULȚUMIM pentru colaborare!

GHID DE INTERVIU (FOCUS-GROUP)

Pentru elevi din clasele gimnaziale

Consemn

(Aveți libertatea de a adapta consemnul în funcție de abilitatea dumneavoastră de a comunica cu elevii și de sugestiile profesorului diriginte, respectând, pe cât posibil, mesajul de bază - opiniile, părerea lor despre propriile așteptări și nevoi educaționale).

Vă invit să participați la o discuție organizată într-o manieră ceva mai deosebită. Eu vă voi pune câte o întrebare, iar voi veți spune părerea, veți preciza ce credeți, cum gândiți, cum vă simțiți în anumite momente ale vieții de elev, ce nevoi educaționale aveți.

Deci, eu voi pune câte o întrebare, iar fiecare dintre voi, pe rând, veți spune ce credeți, opinia, părerea voastră ca răspuns la acea întrebare.

Dacă aveți întrebări? *Se răspunde numai la întrebări de clarificare a modului de realizare a interviului de grup.*

REALIZAREA INTERVIULUI

(Se pornește reportofonul):

Astăzi ....., ora ....., deschidem această discuție pe tema "**Studiu asupra nevoilor educaționale și așteptărilor elevilor de gimnaziu**", discuție de grup la care participă un grup de ... (nr.) elevi din clasele ....., care își desfășoară activitatea în școala ....., Pentru început, de la dreapta la stânga, vă rog să vă prezentați, precizându-vă numele. Vă rog! *[După auto-prezentări urmează întrebările, rând pe rând, succesiv de la stânga la dreapta, apoi de la dreapta la stânga, fiecare elev fiind invitat să răspundă. Fiecare elev va avea numele mic scris pe un carton în fața lui].*

1. Care sunt disciplinele la care ai cele mai bune rezultate și cum ți le explici?
2. Care sunt disciplinele la care ai rezultate mai slabe și cum ți le explici?
3. Ce fel de dificultăți ai în învățarea la aceste discipline?
4. Crezi că ai nevoie de ajutor la aceste discipline? La care?
5. Cat timp investești pentru învățare și efectuarea temelor pentru acasă, pe zi, pentru toate disciplinele? Dar pentru fiecare disciplină în parte?
6. La disciplinele preferate te pregătești numai din manual sau și din alte surse? Dacă da, din care?
7. În ce măsură utilizezi notițele pe care le iei în clasă? Cum le folosești în învățare?
8. Ce opționale te-ar interesa?
9. Ce aștepți de la disciplinele școlare?
10. Ce meserie intenționezi să urmezi?
11. Dacă mai aveți de făcut alte precizări, comentarii sau sugestii legate de tema discuției de astăzi?

VĂ MULȚUMIM pentru participare!

TAXONOMIA TESTELOR

1) După *numărul de subiecți* cărora li se aplică în același timp, se disting:

- teste individuale (subiecții rezolvă testul individual);
- teste de grup (subiecții sunt organizați pe grupuri mici, de 6-7 persoane și rezolvă testul în cadrul unei activități comune);
- teste colective (subiecții sunt organizați în grupuri mai mari de 6-7 persoane și rezolvă împreună testul);
- teste combinate (îmbină variantele de mai sus).

2) în funcție de *domeniul de cercetare* în care se încadrează, testele pot fi (I. Holban, 1995):

- teste psihologice - destinate studierii configurației psihice a persoanelor, a parametrilor psihologici ai personalității (de exemplu, teste de aptitudini, teste de success educațional, teste psihometrice, teste psihodiagnostice, teste de memorie, teste de inteligență, teste proiective etc.)
- teste pedagogice - destinate studierii fondului informațional și educațional al persoanei
- teste sociometrice - destinate analizei structurii grupurilor sociale și a relațiilor interindividuale din interiorul grupurilor (vezi metodele sociometrice).

În viziunea aceluiași autor, *testele de cunoștințe* nu fac parte din nici una din aceste categorii; în funcție de obiectivele urmărite, ele pot fi circumscrise domeniilor psihologiei sau pedagogiei, astfel că se vorbește despre *teste psihologice de cunoștințe* și *teste pedagogice de cunoștințe*.

Testele pedagogice de cunoștințe alcătuiesc categoria de bază a testelor de cunoștințe și au o aplicabilitate largă, extinsă la scara întregului proces de învățământ; ele pot fi utilizate fie la macro nivel, în vederea organizării învățământului în ansamblul său, fie la micro nivel, în vederea ameliorării practicilor educative.

Testele obiective cu răspunsuri la alegere se mai numesc ***teste grilă*** (G. Niac, 2003).

O altă categorie a testelor de cunoștințe o reprezintă ***testele docimologice***, care "îndeplinesc o funcție docimologică, adică de examinare și notare" și care "se folosesc la concursuri, promovări sau examinări curente" (I. Holban, 1995, pag. 19 și 20).

Așa cum rezultă din considerațiile de mai sus, așa-numitele "teste" concepute de către cadrele didactice și utilizate în procesul educațional și în cercetările pedagogice, nu au acoperirea științifică necesară; nefiind standardizate și neîndeplinind cerințele testelor (vezi mai sus), ele sunt *teste pedagogice de cunoștințe* și nu *teste docimologice* și nici *teste de cunoștințe*. Însă, fiind concepute chiar de către cadrul didactic care a proiectat și realizat instruirea, ele au avantajul că sunt flexibile și asigură concordanța dintre obiectivele de evaluare, conținuturile instruirii și itemii formulați.

Exemplu de test pedagogic de cunoștințe la disciplina "Pedagogie generală" (nivel universitar).

Itemul 1 este item cu răspuns deschis (liber), itemul 2 este cu alegere duală/ dihotomic, itemul 3 este cu alegere multiplă/ cu răspuns la alegere, iar itemul 4 este de tip pereche/ de asociere.

1. Argumentați sintagma: "pedagogia este știință și artă a educației".

2. Citiți următoarea afirmație și stabiliți dacă este adevărată sau falsă: "Comparația este o metodă de învățământ."

3. Alegeți varianta corectă:

"Tehnica reprezintă un concept:

a) supraordonat celui de "metodă"

b) subordonat celui de "metodă"

c) fără legătură cu conceptul de "metodă".

4. Indicați prin săgeți corespondența dintre elementele enumerate mai jos în coloana din partea stângă și categoriile din care fac parte, enumerate în coloana din partea dreaptă:

Obiectivele operaționale

Manualul

Computerul

Conversația

Compunerea

Cercul școlar

Programa școlară

Metode de învățământ

Mijloace de învățământ

Forme de organizare a procesului didactic

Finalități ale educației

Documente curriculare

Funcții ale procesului didactic

Predarea

Evaluarea

Fișele de lucru

Barem de corectare și notare:

Subiectul 1 ..... 2 puncte

Subiectul 2 ..... 1 punct

Subiectul 3 ..... 1 puncte

Subiectul 4 ..... 5 puncte (10 × 0,5 puncte)

Punctajul total: 9 puncte. Se acordă un punct din oficiu.

Exemplu de teste docimologice: - testele administrate la bacalaureat.

În afara testelor și a chestionarelor, în cercetarea pedagogică se mai utilizează, ca probe de evaluare scrisă, **lucrările scrise** și **temele scrise efectuate acasă**.

MODEL
PLAN CALENDARISTIC DE REALIZARE A TEZEI DE MASERAT

1. Student (a) _____
(numele și prenumele studentului(ei))

2. Tema tezei de masterat _____

3. Termenul-limită de prezentare a tezei de masterat la catedra Limbă și comunicare
_____ 20 _____

4. Etapele elaborării tezei de masterat:

Nr. crt.	Etapele	Termenul de realizare	Viza de executare a coordonatorului
1.	Stabilirea obiectivelor și aprobarea planului provizoriu al tezei de masterat		
2.	Studierea surselor bibliografice		
3.	Aprobarea planului tezei		
4.	Elaborarea aparatului categorial		
5.	Culegerea materialelor practice și experimentale		
6.	Elaborarea și prezentarea capitolului I		
7.	Elaborarea și prezentarea capitolului II		
8.	Elaborarea și prezentarea capitolului III (după caz)		
9.	Prezentarea conducătorului științific a primei variante integrale a tezei pentru susținerea prealabilă		
10.	Redactarea variantei finale a tezei		
11.	Prezentarea tezei de masterat (copertate) la catedră și conducătorului științific pentru avizare		
12.	Susținerea publică a tezei de masterat		

Conducătorul științific

_____

_____

(semnătura)

**MODEL DE CERERE PENTRU APROBAREA TEMEI TEZEI DE MASTERAT ȘI A
CONDUCĂTORULUI ȘTIINȚIFIC**

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

FACULTATEA _____

CATEDRA _____

C E R E R E

Subsemnata (ul) .....,
studenta (ul) anul....., programul de studii.....,
rog să mi se permită realizarea tezei de masterat cu tema .....
.....
Conducător științific .....

Data .....

Semnătura .....

C O N F I R M A R E

Subsemnata (ul) .....,
accept să fiu conducător la teza de masterat a studentei (ului) .....,
de la anul ....., programul de studii.....

Data .....

Semnătura.....

MODEL AL PAGINII DE TITLU A TEZEI DE MASTERAT

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
din Chișinău

Facultatea _____

Catedra _____

(Times New Roman, Bold, 14 pt., centrat)

Programul de studii _____

(Times New Roman, Bold, 14 pt., centrat)

Prenumele, numele autorului

(Times New Roman, Bold, 14 pt., centrat)

**DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR MEDIA LA ORELE DE LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ (ÎN BAZA TEXTELOR MEDIA, CICLUL LICEAL)**

(titlul tezei - Times New Roman, Bold, 14 pt., centrat, spațiu între linii – 1,5)

Teză de masterat

(Times New Roman, Bold, 14 pt., centrat)

Conducător științific:

Liuba Petrenco, dr., conf. univ.

(Times New Roman, Bold, 14 pt. dreapta)

Chișinău - 2020

MODEL
DECLARAȚIE PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Subsemnatul (a), _____
absolvent al Facultății _____
a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, programul de studii _____,
_____ ,
declar pe propria răspundere că teza de masterat cu tema

_____ ,
a fost elaborată de mine și nu a mai fost prezentată niciodată la o altă facultate sau instituție de învățământ superior din țară sau din străinătate.

De asemenea, declar că sursele utilizate în teză, inclusiv cele din Internet, sunt indicate cu respectarea regulilor de evitare a plagiatului:

- fragmentele de text sunt reproduse întocmai și sunt scrise între ghilimele, deținând referința precisă a sursei;
- redarea/reformularea în cuvinte proprii a textelor altor autori conține referința precisă;
- rezumarea ideilor altor autori conține referința precisă a originalului.

_____
(numele, prenumele)

_____
(semnătura)

MODEL DE AVIZ AL CONDUCĂTORULUI ȘTIINȚIFIC

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Facultatea

_____

Catedra

_____

**AVIZ
la teza de masterat**

elaborată de studentul (a) _____

tema _____

- ✓ Aprecierea cu privire la corespunderea conținutului tezei cu structura acesteia:.....
- ✓ Evaluarea nivelului de analiză și sinteză a materialului teoretic:.....
- ✓ Estimarea corespunderii analizei realizărilor practice cu tema tezei:.....
- ✓ Aprecierea gradului de relevanță a concluziilor formulate de către student:.....
- ✓ Respectarea regulilor de structurare și redactare a lucrării conform Ghidului:.....
- ✓ Aprecierea atitudinii autorului față de cercetare:.....
- ✓ Alte sugestii:.....

Se propune admiterea / respingerea tezei de masterat pentru a fi prezentată în fața Comisiei.

Nota propusă de conducătorul științific:

Data: _____ Conducătorul științific _____

_____

(numele, prenumele, gradul științific)

**FORMULARUL DE EVALUARE A TEZEI DE MASTERAT DE CĂTRE
CONDUCĂTORUL ȘTIINȚIFIC**

Masterand (ă) _____

Tema tezei de master _____

Facultatea _____ Programul de studii _____

Conducător științific _____

Criterii și descriptori de evaluare finală a tezei de master	Punctaj (0-5)
A. Structura tezei de master (0-20)	
Teza corespunde cerințelor <i>Ghidului pentru elaborarea și susținere a tezelor master</i>	
Realizarea obiectivelor și respectarea Planului de realizare a tezei în termen	
Corespunderea conținutului tezei cu structura/cuprinsul acesteia	
Respectarea proporțiilor standard dintre părți/capitole (dacă ele nu se respectă, se vor preciza proporțiile părților lucrării și se va aprecia corectitudinea lor)	
Total (0-20)	
B. Conținutul tezei de master (0-65)	
Corespunderea conținutului temei de cercetare specialității	
Elaborarea corectă a actualității și a aparatului categorial	
Claritatea formulării problemei, scopului, obiectivelor	
Evaluarea structurii capitolelor și paragrafelor (coerență, corectitudine, rigurozitate)	
Logica expunerii părții teoretice în asigurarea demersului aplicativ al tezei	
Corespunderea metodologiei cercetării cu tema de cercetare	
Caracterizarea părții aplicative a tezei (componentele, corectitudinea eșalonării, modul de analiză și prezentare, finalitatea)	
Profundimea analizei calitative și cantitative a rezultatelor cercetării	
Evaluarea corectitudinii citării bibliografice (existența acestora, modul de referire, gradul de utilizare a lor etc.)	
Corectitudinea stilistică și gramaticală a textului tezei	
Corespunderea analizei realizărilor practice cu tema/scopul/obiectivele tezei	
Corelația recomandărilor cu esența tezei, relevanța concluziilor formulate	
Prezența și completitudinea anexelor, caracterul factologic și convingător	
Total (0-65)	
C. Forma tezei de masterat (0-15)	
Aprecierea aspectului grafic al lucrării (editare, evidențierea concluziilor)	
Calitatea materialului grafic	
Atitudinea autorului față de realizarea cercetării	
Total (0-15)	
TOTAL (0-100)	

NOTA (A+B+C) x 0,1 Data _____

semnătura conducătorului științific

Model
**FORMULARUL DE EVALUARE A TEZEI DE LICENȚĂ
 DE MEMBRUL COMISIEI**

_____
 (nume, prenume membru)

(se completează câte un formular pentru fiecare teză de licență evaluată, de către fiecare membru al Comisiei pentru susținerea tezei de licență)

Evaluarea tezei de licență cu titlul:

Elaborată de studentul / studenta:

Nr. crt.	Criterii de evaluare	Nota
1.	Calitatea lucrării (50%) <ul style="list-style-type: none"> ✓ originalitatea; ✓ corespunderea conținutului temei profilului; ✓ rigoarea argumentației; ✓ selectarea materialului bibliografic; ✓ calitatea exprimării scrise; ✓ respectarea regulilor de structurare a lucrării conform <i>Ghidului de elaborare a tezelor de licență</i>; ✓ respectarea regulilor de redactare a lucrării conform <i>Ghidului de elaborare a tezelor de licență</i> 	
2.	Calitatea prezentării publice (25%) <ul style="list-style-type: none"> ✓ calitatea discursului științific; ✓ calitatea exprimării orale; ✓ coerența; ✓ prezentarea / prezentarea în Power Point; ✓ calitatea slide-urilor; ✓ ținuta etc. 	
3.	Capacitatea studentului de a răspunde la întrebările adresate (25%) <ul style="list-style-type: none"> ✓ relevanța și corectitudinea operării cu informația din teză; ✓ stăpânirea conținutului lucrării; ✓ exprimarea poziției personale; ✓ capacitatea de a susține un dialog pe marginea tezei etc. 	

